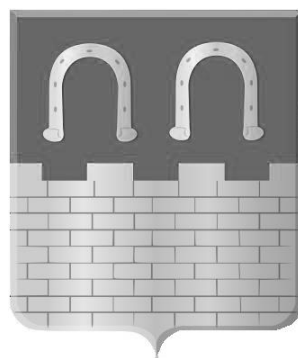

De Wildenborcher

Kwartaaluitgave voor iedereen die zich verbonden voelt met de Wildenborch

September 2019

Beste buurtgenoten,

Wilt u op de hoogte blijven over wie waar woont in de Wildenborch?

De redactieleden Lucie en Kathy gingen op bezoek bij buurtgenoten aan de Wiersserbroekweg en Mosselseweg. Zij wonen al enkele jaren hier, maar van 'Even voorstellen' was het nog niet gekomen. Anders is het met de nieuwe buurtgenoten aan de Wildenborchseweg, die deze zomer hier kwamen wonen, van hen leest u nu al de namen. Allen hartelijk welkom in de buurt.

Op de burendag op 29 september is volop gelegenheid om ieder persoonlijk te ontmoeten; dit jaar zijn we te gast op boerderij 'de Jaeger' bij Emmy en René Eggink. De uitnodiging staat op pagina 26.

Jenny & Theo en Bart 'van de school' verlaten het buitengebied en gaan in de stad wonen. Het bezorgen van de Wildenborcher blijven ze doen. Alle goeds voor de toekomst toegewenst!

In een 'In Memoriam' herdenken we Philip Cundall, de (schoon)vader van Jessica en André Mensink. Hij had het plan om samen met zijn vrouw een deel van de woning aan de Nijlandweg, waar ook al flink was verbouwd, te gaan bewonen. Zover kwam het helaas niet, hij overleed geheel onverwachts.

Na de zomer komt de herfst en dan de winter. Wat moeten we in de tuin doen en wanneer? Aad van de Kamer geeft tips over het snoeien van heesters en bomen.

Een overzicht van de verdere inhoud van deze Wildenborcher:

- Een uitgebreid (foto)verslag van het Oranjefeest
- 'Oud Nieuws' door Gerda Rossel
- Gyrossoep en Wilhelmientjespap, twee heerlijke recepten van Herman Wezinkhof
- Bij de familie Dijkman is, dankzij een financiële bijdrage van meerdere Wildenborchers, een AED geplaatst
- Twee oudgedienden halen herinneringen op van hun tijd op kasteel Wildenborch
- We maken kennis met Herre Hissink in 'Postvak In'
- De nieuwe rubriek 'Buiten – gewone planten, verzorgd door Jessica Cundall
- Lucie Bartel bezocht de Open Tuinendagen
- B&B Olthuys kreeg bezoek van Kathy de Vries en ook ging zij op bezoek bij Gerda en Gerrit Braakman van boerderij 'Kelholt', zij zijn aangesloten bij Stichting Vrienden op de fiets en bieden ook overnachtingsmogelijkheden aan
- De kinderpagina komt weer van Anja Sprukkelhorst
- Jenny Nijsink ging langs bij de werkplaats van Annette Koehnen, Vordensebinnenweg 5. Zij maakt hier meubels met een heel eigen accent
- Landrot deelt weer een sterk, maar waargebeurd verhaal
- De watergangen op de Wildenborch, Jennine geeft uitleg over de stand van zaken
- Geïnteresseerd in kunstgeschiedenis? In de Kapel worden de komende maanden colleges gegeven
- Rik Mars verzorgt natuurlijk weer een Wildenborch quiz

Heel veel kijk- en leesplezier met deze nieuwe en rijkgevulde Wildenborcher.

Vriendelijke groet van de redactie; Kathy, Lucie, Joke, Reinier.

De Wildenborchse Kapel

Redactiegegevens:

Onze telefoonnummers en e-mailadressen:

Joke Wiltink	(0575) 55 67 48	wiltwess@gmail.com
Reinier Klein Brinke	(0575) 55 65 12	reinierkleinbrinke@planet.nl
Lucie Bartel	(0575) 55 65 33	info@luciebartel.nl
Kathy de Vries	(06) 53 15 33 79	kathy.devries@xs4all.nl

Inzenden copy vóór 20 oktober 2019

Naar: wiltwess@gmail.com
Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher:

De Wildenborcher wordt iedere keer met veel enthousiasme door vrijwilligers gemaakt en bij u thuis bezorgd. Een vrijwillige bijdrage voor de drukkosten kunt u overmaken naar:
IBAN: NL95RABO 0366412353 ten name van Kapel Wildenborch, onder vermelding van 'De Wildenborcher'.

Als u ook de Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij één van de redactieleden. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

Abonnee op de digitale Wildenborcher?:

Bent u geabonneerd op de digitale Wildenborcher en neemt u, misschien door de aanleg van glasvezel, een nieuw e-mailadres, geef dit dan door aan Reinier Klein Brinke; reinierkleinbrinke@planet.nl.

In Memoriam:

Philip Cundall 1954 - 2019

Zondag 30 juni overleed geheel onverwacht Philip Cundall, de (schoon)vader van Jessica en André Mensink-Cundall, Nijlandweg 2A.

Philip werd geboren in Scunthorp (Engeland). Bijna 30 jaar geleden verhuisde hij naar het dorp Frodsham in Noordwest Engeland. Toen Jessica en André aan de Nijlandweg kwamen wonen, begonnen Philip en zijn vrouw Susan een gedeelte van het huis op te knappen als hun toekomstige woning. Zij hielden van de Achterhoek en zeker van de Wildenborch. Wanneer ze in Nederland waren bezochten ze diverse activiteiten in de Kapel. Ook waren ze regelmatig in het Bosket aan het wandelen met hun kleinkinderen Lyndon en Jente.

Helaas werd het plan om ook permanent aan de Nijlandweg te komen wonen voor Philip geen realiteit. Tijdens het tennissen, één van zijn geliefde sporten, zakte hij in elkaar en overleed ter plekke op de tennisbaan. Later bleek de doodsoorzaak een longembolie te zijn geweest.

Wij wensen Susan, Jessica en André met hun kinderen Lyndon en Jente heel veel sterkte.

Dag buurtgenoten,

Sinds donderdag 18 juli wonen wij op de Wildenborchseweg 27. Een van de eerste mensen die wij een hand geschud hebben was Joke Wiltink, onze achterbuurvrouw. Zij attendeerde ons op De Wildenborcher, en natuurlijk werden wij direct gevraagd, nog net voor de deadline vandaag, een stukje in te leveren waarin we onszelf voorstellen. Gelukkig was de laptop juist uit de dozen tevoorschijn gekomen, dus dat ging lukken!

Wij zijn een gezin met twee zonen (Feike van 18 en Ane van 16 jaar). We hebben ruim 20 jaar met veel plezier in Zutphen gewoond, vlak bij de binnenstad, en genoten van dat wat een stad te bieden heeft. Maar we wilden altijd graag een grote tuin, en meer ruimte om ons heen. In Zutphen woonden we in een gezellige buurt, in een fijn huis, maar wel met een heel klein tuintje. Nu de kinderen zo oud zijn dat ze zelf op pad kunnen met de brommer of auto, was het moment gekomen om de binnenstad achter ons te laten.

We zijn erg tevreden met het huis wat we hebben gevonden. Het is prachtig gelegen tegenover het bos van de Wildenborch, met vrij uitzicht aan de achterkant over de weilanden. En met een groot stuk grond erbij, precies wat we wilden.

Sjoerd en ik zijn beiden 50 jaar. Sjoerd komt uit Utrecht, en ik (Christina) uit Leeuwarden. We zijn bijna 30 jaar samen, hebben elkaar ontmoet bij de studie Fysische Geografie die we allebei in Utrecht gevolgd hebben. Inmiddels werken we beiden bij een ingenieursbureau (verschillende, dat wel).

We komen jullie ongetwijfeld tegen in de buurt, bijvoorbeeld als we een ommetje lopen met onze hond Wolfje, een blonde labradoodle van 2 jaar oud. Tot ziens!

Sjoerd en Christina Schellevis - Oosterhoff

Voor de Wildenborcher hebben we eens in kaart gebracht welke B&B's er in ons buurtschap bestaan. Aanhakend komen we ook bij een adres dat heet 'Vrienden op de fiets'. We schrijven over enkele adressen en noemen er ook eentje.

Vrienden op de Fiets aan de Vordenseweg, Lochem

Ze is witblond en 80 jaar, goedlachs en houdt van gezelligheid. Haar man ook, met slechts hier en daar een grijze haar. Hij komt uit de stoel gekropen om het uitzicht op zijn prachtige land en luchten te onderbreken en zich aan me voor te stellen. Gerda en Gerrit, een grappige combinatie.

Samen gaan ze ervoor zitten in deze zonnige serre en ze zullen me veel vertellen.

Niet alleen over Vrienden op de fiets

maar nog wel meer, wat niet allemaal in deze Wildenborcher rubriek past. Ik voel me soms een vertrouwenspersoon die dingen aan de weet komt en ze goed bewaart uit waardering en uit dankbaarheid dat me dit wordt toevertrouwd. Gerda valt al met de deur in huis want het is dit jaar 26 jaar geleden dat ze opgebeld werd of ze ook slaappleatsen had? Toen begon de allereerste Larense fiets 4-daagse. Men was naarstig op zoek naar slaappleatsen. Gerda maakte wat kamers vrij en sloot zich daarna aan bij de Stichting Vrienden op de Fiets.

Weet u hoe Stichting Vrienden op de Fiets werkt? Voor € 8,- word je lid, je ontvangt een boekje met een overzicht aan logeeradressen waar je kunt overnachten nadat je hebt gefietst, gewandeld, kano gevaren of geschaatst. Voor een vriendelijk prijsje van € 22,50 heb je een goed bed en een lekker ontbijt.

Voor het ontbijt haalt Gerda altijd vers brood bij bakkerij Ten Broeke. Glutenvrij hoort daar regelmatig bij. De vrouw van Dick is een achternichte van Gerda, ze komt er graag en vaak.

Met de gasten wordt vaak 's avonds een biertje gedronken. Mensen zijn over het algemeen sportief, komen uit alle windstreken van Nederland en soms daarbuiten. Van al die jaren kwamen de verste bezoekers uit Australië. Het toeval wilde, dat van de vrouw van dit stel, haar vader de huisarts bleek te zijn van hun zoon Willem Jan in Alkmaar. Kleine wereld... zeggen ze niet dat we maximaal 5 personen van elkaar verwijderd zijn wereldwijd?? Dit is weer zo'n bevestiging daarvan.

Helemaal leuk vinden ze het, wanneer mensen weer terugkomen. Er zijn er die elk jaar opnieuw boeken tijdens de Larense fiets 4-daagse.

Gerda krijgt een telefoontje en komt daarna opgetogen terug. Wat er nu weer is gebeurd: Een naamgenote Braakman belde voor een boeking, ze wilden juist naar dit adres. Deze vrouw haar vader is de dominee uit het dorp. Gerda gaat het zo meteen in de stamboom opzoeken of ze familie van elkaar zijn. Dit soort toevalligheden, daar geniet Gerda van.

Gerda is geboren in Klein Dochteren op boerderij de Grote Klokke en Gerrit komt van Groot Dochteren. Toen Gerda een half jaar oud was, kwamen ze hier al wonen. Haar ouders hadden een bedrijf met koeien en kippen en later ook varkens. Gerrit is later bij Gerda ingetrouwd en Gerrit hield vooral fokvarkens.

Schoondochter Ineke, die nu de boerderij al jaren runt, heeft er zo'n 10 jaar geleden een biologische varkensboerderij van gemaakt. Ze heeft ongeveer 450 varkens staan, een gemiddeld aantal voor deze wereld, vertelt Ineke.

De boerderij heet Kelholt, naar Gerda's meisjesnaam, opdat deze niet in de vergetelheid raakt. Er waren geen andere Kelholten die de naam konden voortbrengen, vandaar.

Gerda heeft 7 bedden, maar voor bekenden wil ze weleens een uitzondering maken als het zo uitkomt. Onlangs speelde de band Normaal in Barchem voor 20.000 bezoekers. Toen sloepen er 20 oude bekenden in huis. Gerda laat me 3 slaapkamers zien en een geweldige zolder waar nog veel meer ruimte is. Ze heeft het gezellig gemaakt met eigen borduurwerk, wat foto's en er ligt een gastenboek. Is de geur van de varkensmest nooit een obstakel voor de gasten? Gerda vraagt het altijd, maar het blijkt nooit een probleem.

Wat is het verschil tussen een B&B en Vrienden op de Fiets? Volgens Gerda is een B&B wat zelfstandiger qua leef- en doucheruimte. Zoals ze het vertelt voelt Vrienden op de Fiets dichterbij. Je deelt je huis met anderen, je deelt een badkamer of tuin, je deelt verhalen. En er is verschil in prijs. Stichting Vrienden op de Fiets heeft geen winstoogmerk. 'Het zijn particulieren met een groot hart die Vrienden warm onthalen, een gespreid bed en 's ochtends een heerlijk ontbijt bieden' zo staat in het boekje die ik te zien krijg. En daar heb ik nu een sfeer van geproefd; een warme en gezellige ontmoeting. De Stichting Vrienden bestaat inmiddels 35 jaar en zo lang ze gezond zijn genieten Gerda en Gerrit ervan. Dat is goed te voelen als ik er aanschuif bij de koffie. Ik word gewoon in de watten gelegd met koekjes en jus d'orange. Het voelt als dichtbij dus bij het afscheid past een dikke ZOEN. Dan spring ik weer op de fiets.

Olthuys

B&B Olthuys aan de Mosselseweg 5 ligt in één van de oudste buurtschappen van Vorden genaamd 'Mossel'. De naam Olthuys is afkomstig van de eerste bewoners en is verbonden aan de boerenhoeve Olthuys uit de 18e eeuw. De huidige boerderij stamt uit plm. 1780 met oude gebinten van eikenhout.

De B&B heeft een chique entree.

De statige zgn. halve krukboerderij groet me in de middagzon en Gijs van den Biggelaar

verwelkomt me op het terras buiten. Ik ken deze plek. Het begon hier allemaal ruim 4 jaar geleden, toen wij ons aan het oriënteren waren op een mooie woonplek buiten de Randstad. We moesten ergens beginnen en dat was precies hier op het erf, middenin een verstilde besneeuwde winter. Op die prachtige plek voor onszelf op het achtererf van B&B Olthuys, toen niet wetende dat we er een half jaar later om de hoek zouden wonen. Het ziet er nog steeds schitterend uit hier. Het is leuk om Gijs te vertellen dat we destijds aan hem vroegen hoe het hem beviel buiten de Randstad. Er kwam een heel duidelijk antwoord: 'Uitstekend'. Of hij de stad misschien miste? 'Geen seconde'. En nee, ook wij missen de stad voor geen seconde.

Het achtererf van de boerderij is het hele jaar te huur voor divers soort kamperen: met tent, camper, vouwwagen, caravan, busje, tipi, yurt, noem het maar! Je kunt daar dus helemaal je eigen sfeer maken.

Op de website <https://olthuys.nl> zie je prachtige 'droombeelden' van de plek en je krijgt een indruk van kamperen in alle seizoenen. Er is een watervoorziening en voor kampeersers een eigen (vloer)verwarmde badkamer met toilet naast het huis. Onderweg kom je dan een trampoline tegen waarop ook oudere jongeren van 78 jaar zich uitleven heb ik mij laten vertellen. ☺

Boven in het Olthuys zijn twee gezinskamers te huur voorzien van een tweepersoonsbed en, heel grappig, een echte bedstee. In de kamer bevindt zich ook een gezellige badruimte. Het is allemaal in authentieke stijl gebouwd en ziet er uitnodigend uit. U kunt op deze foto's slechts een indruk krijgen, de website zegt veel meer!

Beneden is een heel ruime leef deel met grote woonkeuken. Daar wordt ontbeten of op verzoek een driegang diner gemaakt. Gijs kookt graag en doet dit dus, op verzoek, ook voor zijn gasten.

De deel-ruimte is ook te huur: als groep privé of zakelijk. Op

de website zijn diverse aantrekkelijke arrangementen beschikbaar in samenwerking met ondernemers uit de buurt. Zo kun je bijvoorbeeld een eend (deux cheveaux) bij de B&B huren, een mountainbike of een combinatie schilder- en smul arrangement boeken.

Deze boerderij is 11 jaar geleden totaal verbouwd van echt functionerende boerderij met

deel en hooischuur naar een heuse luxe B&B met woongedeelte aan de voorkant. Binnen zijn daar foto's van te zien. Het is een hele onderneming geweest om dit te verbouwen tot wat het nu is. Met verbluffend resultaat. Je voelt je opgetild op deze plek.

De meeste mensen die hier komen zijn ofwel 30-ers die keihard werken en komen uitrusten en genieten of 50-ers die er met het gezin uitbreken. Veel mensen komen weer terug.

De wintercamping wordt over het hele jaar ook vrij goed bezocht. Stoere kampeersers die voor de winter uitgerust zijn met thermobroeken en warme slaapzakken.

Het uitzicht is hier vandaan prachtig. De kerk op de Kranenburg heeft sinds kort een verlichte wijzerplaat, wat 's avonds een bijzondere dimensie geeft. Een baken bij het Mossel.

Gijs heeft zijn ziel en zaligheid verbonden aan deze plek, dat kun je goed voelen. En dat werkt blijkbaar aanstekelijk. Tussen de boekingen door had ik nét een plekkie. Dank!

B&B 't Hagenhuus aan de Nijlandweg

Dan is er ook nog een heel aantrekkelijke B&B genaamd 't Hagenhuus aan de Nijlandweg te vinden. In overleg met eigenaar Janny van der Wiel zal er in het najaar een interview komen in de Wildenborcher.

Aan Polsteeg nummer 4 is de B&B begin dit jaar opgeheven, omdat het een andere bestemming heeft gekregen.

Buurt AED een feit

We hadden het er in de buurt al een paar keer over gehad om een AED aan te schaffen. De koe nu bij de horens gevat. Via flyers heeft de familie Dijkman van de Kapelweg 10A de bewoners van de Kapelweg en een deel van het Mossel geprikkeld om samen de buurt te voorzien van een AED. Binnen een maand was zowel het financiële gedeelte als de aanschaf van een AED geregeld via de Hartstichting. Dit dankzij een twintigtal gezinnen (Kapelweg/Mossel) en de Wildenborchse Kapel. Installatiebedrijf Wentink uit Vorden stelde geheel gratis de materialen en mankrachten ter beschikking om de AED aan te sluiten.

De AED hangt aan de buitenzijde van de woning van Henk en Irene Dijkman aan de Kapelweg 10 A. (zie foto). De AED-buitenkast is voorzien van een slot met pincode (bekend bij landelijk oproepsysteem), deze wordt vermeld als je opgeroepen wordt als burgerhulpverlener.

Wat doet een AED (Automatische Externe Defibrillator)?

AED: Dit is een compact en een eenvoudig te bedienen apparaat dat door middel van elektrische schokken het hartritme weer op gang probeert te brengen.

Bij een verstoord hartritme (in de volksmond hartstilstand) staat het hart niet helemaal stil. Dit lijkt alleen zo. De hartkamers worden snel en chaotisch geprikkeld, waardoor ze niet meer samentrekken (pompen). Dit heet ventrikel fibrilleren. Een AED is dan nodig om het hart te resetten en weer normaal te laten kloppen. Dit resetten noemen we defibrilleren.

Burgerhulpverlening

De AED is aangemeld bij het oproepsysteem van burgerhulpverleners **HartslagNu** (aanmelden via hun site of download de app HartslagNu als je zelf burgerhulpverlener wil zijn) zodat deze dag en nacht beschikbaar is voor **iedereen** die op dat moment in onze buurt aanwezig is.

Zodra iemand 112 belt bij een hartstilstand in onze buurt, worden er burgerhulpverleners opgeroepen die de AED kunnen halen. Dit kunnen ook mensen zijn die toevallig in deze buurt rond fietsen en zich voor heel Nederland beschikbaar hebben gesteld.

Na de zomer (september/oktober) wordt er een AED- cursus georganiseerd voor de mensen van Kapelweg/Mossel die daar interesse in hebben. Deze wordt gegeven door Stichting Reanimatie en AED training Gelre (een stukje theorie, basis reanimeren en werken met een AED). Je krijgt na die avond ook een diploma!

De kosten zijn wel voor eigen rekening (€ 37,50). Door veel zorgverzekeraars voor een gedeelte vergoed! De cursus wordt gegeven in de Kapel.

We hopen op voldoende burgerhulpverleners in onze buurt, want snel handelen bij een hartstilstand kan levens redden.

Familie Dijkman

Oranjefeest

De weergoden zijn ons heel goed gestemd dit jaar, want het wordt weer een warme en zelig zonnige dag.

De vorige Wildenborchse koning, Martie Sprukkelhorst en zijn koningin Anja hebben hun entree gemaakt in het rijtuig met paard Nicky en bestuurder Jolanda voorop om voor het kasteel stil te staan waar ze worden bejuicht.

Harmonie Vorden neemt daar achteraan de hele feestelijke boel mee op sleeptouw richting het kasteel, waar ouderen en kinderen, met een 13-tal aan het stuur van hun prachtig versierde fietsen, in de optocht meelopen in een sfeer van de muzikale tonen.

Geen ballonnen meer dit jaar zoals afgesproken, maar versierde fietsen voor een beter milieu, en

wat zien ze er prachtig uit! Ik zie ballonnen, slingers en gekleurde bloemetjes waar een aantal fietsen mee zijn versierd. Om echt vrolijk van te worden.

Later zullen we van Jennine horen wie de winnaars zijn, maar eerst heet Harrie, voorzitter van de Oranjecommissie, iedereen welkom op het bordes van het kasteel. Naast Harrie staan daar onze kasteelheer Evert-Kees en kasteelvrouw Jennine met haar zus Anneke en de wethouder van Bronckhorst, de heer Willem Buunk.

Jennine neemt de microfoon van Harrie over en benadrukt hoe bijzonder het blijft dat in ons buurtschap dit feest elk jaar opnieuw met zoveel enthousiasme wordt georganiseerd door een groot aantal leden. Dat werkt verbindend voor ons buurtschap, net als de Wildenborchse Kapel, waar de schietvereniging en bijvoorbeeld de vrouwenvereniging plaatsvinden. 'Het leeft in ons buurtschap!', is haar conclusie. Joke Wiltink wordt terecht in het zonnetje gezet als drijvende kracht achter ons buurtblad de Wildenborcher, met ook zo'n verbindende functie. De nieuwkomers die hier naartoe trekken worden daarin onder andere voorgesteld. Ook hen wil Jennine van harte welkom heten in deze buurt.

De fietsen die zo mooi versierd zijn, zo vertelt ze, doet haar aan vroeger tijden denken toen haar moeder en haar tante Jet van de overkant ook al versierde fietsen jureerden. Het Oranjefeest 2019 is nu geopend! Willem Buunk wenst ons nog een fantastisch feest toe.

We horen het Wilhelmus waar een enkeling meemompelt met wat tekst. Als ik het lied hoor ben ik telkens in een soort ontroering, maar ik weet haast geen tekst. Mijn nieuwe buurman, die toch een stuk jonger is, met misschien wel de allerjongste Wildenborcher Joakim op zijn arm, lepelt later de eerste vier coupletten uit zijn blote hoofd voor mij op.... Respect, man.

Dan volgt de stoelendans, waar echt veel deelnemers aan meedoen: jong en oud. Dit jaar worden de spelregels nog eens aangehaald. Dat is wel nodig hoor, want er zitten toch een stelletje fanatiekelingen tussen! Je zou denken dat ik op kinderen doel, maar het zijn vooral volwassenen die willen winnen, zoals ik! Uiteindelijk blijft er één gelukkig kind over die wint... Sander Langwerden, Wouter van Ditshuizen wint de 2e plaats. Deze jongens gun je het ook het meest, al is het alleen al omdat zij lekker jong zijn. Eén van hen heeft een blessure gehad, want ik zie een gipsen arm.

Harmonie Vorden bedankt voor deze spannende ondersteuning!

Daarna zijn er de kinderspelen, de inschrijving voor het vogelschieten, het ringsteken en meer spellen voor volwassenen. Na een praatje met enkele mensen ben ik onderweg naar de kinderspelen... maar die al zijn afgelopen! Ik begrijp van Anja en Liesbeth dat er dit jaar veel minder kinderen waren dan vorige jaren. Dát is ronduit jammer, want het feest is voor iedereen en met name de kinderen zijn straks de dragers van het toekomstig Wildenborchs

Oranjefeest... dus ik ben zo vrij om hierbij de ouders op te roepen om vooral jullie kinderen mee te nemen de komende jaren!

Het vogelschieten wordt geopend door Anneke Staring. 77 schieters zullen eraan meedoen dit jaar.

Ik ga een ronde bij alles langs. De springkussens hebben weer een geweldige aantrekkingskracht op de kinderen die er zijn. Dit jaar zien we wat nieuwe spellen: spijkerbroek hangen en stokken vangen.

Sjoelen en kegelen waren er altijd al en een aantal echt Wildenborchse gezichten zie ik er fanatiek met elkaar voor gaan. Ik besluit dat ik er volgend jaar ook voor ga. Hoe leuk is het om er helemaal in te duiken? Doet u ook mee?

Alles is weer goed verzorgd door de Oranjecommissie: Het Vöske is inmiddels een vertrouwde naam en inderdaad... je krijgt flink trek na enkele uurtjes rondbanjeren. Doordat de zon fel is, is het ook wel erg lekker om onder de luifel te zitten in de schaduw waar een aantal mensen dan ook een veilig heenkomen heeft gezocht. Jong en oud, alles door elkaar. Mooi gewoon. Zelf moet ik ook even gaan zitten onderwijl: pffff wát een hoeveelheid zon op het bolletje.. en geen pet op nee.

Op zo'n stil moment hoor ik de jaren '80 covers van de 2 koppige band Twist of Fate. Ze kunnen wel echt goed spelen, al staan ze wat verdekt opgesteld aan de rand van het terrein.

Het ringsteken springt me opeens in het oog: het is een schitterend paard met rijtuig. Paard Snoet en eigenaar Jolanda Nijenhuis komen van de Paardrijkschool de Vijfprong aan de Hazelberg uit Barchem. Jolanda vertelt een menvereniging te hebben. Ze rijdt een echt Gelders paard die eruit ziet om te door een ringetje te halen. Maar ze rijdt er onderdoor. Het ringsteken wordt door een aantal deelnemers gedaan maar de opkomst valt wat tegen. Zoals gezegd, volgend jaar een vrouw extra alvast.

De winnaar van de kleurplaten en van de mooi versierde fietsen wordt bekend gemaakt door Jennine en al die lieve kinderkoppies kijken naar haar.... toch een beetje de koningin ... 'ben ik het geworden misschien?' zie je ze denken. Zo lief. Alles is prachtig gemaakt benadrukt Jennine, en toch zijn er een paar winnaars: Van de kleurplaten is Mirthe Groot Nuelend winnares, van de versierde fietsen t/m 6 jaar Jente Mensink en van de fietsen vanaf 7 jaar Ise Addink. Leest u zelf in het overzicht de andere winnaars.

Sommige dames zien er echt heel oranje en in stijl uit met hun fiets en cowboyhoed en poseren hiervoor graag op de foto. Beauties gewoon! Denkt u zelf de kleur er maar bij.

Versierde fietsen t/m 6 jaar:	1. Jente Mensink 2. Guus Addink 3. Sven Schroer
Versierde fietsen 7 jaar en >	1. Ise Addink 2. Loes Klein Nengeman 3. Wouter van Olschhuizen
Kleurplaat Wildenborcher:	1. Mirthe Nuelend 2. Esmee G. Nuelend 3. Yora van Arke

Niet veel later blijkt de vogel gevallen... voor mijn buurman Johan Addink, van de schietvereniging, die het schot in de roos gaf. Heus, het is geen nepnieuws. Je had een goede dag dit keer Johan! En niet voor het eerst, maar in tien jaar nu voor de tweede keer.

Oud- koning Martie van 2018 draagt het stokje aan Johan over door hem de hand te drukken. Met het hele gezin gaat Johan even later op de foto: dat wordt volle bak in het rijtuigje! Maar eerst een biertje.... Van harte Johan.

Later volgt de prijsuitreiking. Altijd een hoogtepunt. Eerst bedankt Harrie Jennine en Alma voor de gastvrijheid en inzet hier op Wildenborchse bodem. Gelukkig hebben velen mijn bericht vorig jaar gelezen om het in 2019 tegen Jelle Wezinkhof op te nemen, want pfoeh.. er vallen dit keer ook wat andere namen

die gewonnen hebben! Daarna kan ieder nog lekker nazitten op dit gezellige Oranjefeest. Weeeeeeeeeer voor herhaling vatbaar. Ik zie u in 2020!

Kathy de Vries

Hieronder nog een foto impressie van het Oranjefeest. De foto's zijn gemaakt door Hendrik-Jan Meulenbrugge en Johan Braakman (Achterhoekfoto.nl)

Het weten waard....

20 jaar Taveerne de Wildenborcherhof

Het jubileum was op 19 juni. Een week later was er een receptie 'Voor allen die al die jaren ons het vertrouwen hebben geschonken' lazen we op de uitnodiging van de familie Van Ark. Over de receptie, die druk bezocht werd, hoorden we waarderende reacties. Het was tegelijk een soort 'Open Huis': Een paar opmerkingen: "we werden de hele middag getrakteerd met drankjes en hapjes, we mochten ook de kamers boven bekijken en wat ziet het er mooi uit."

Wij maakten gebruik van de bon uit het Contact die de hele maand juli ingewisseld kon worden voor koffie/thee met iets lekkers voor 2 personen.

Op een heel warme middag zaten we op het terras, onder de meer dan 100 jaar oude kastanjeboom. Blij met de schaduw van deze prachtige boom, hebben we genoten van het aangeboden lekkers.

Bedankt daarvoor!

Dinie, Jan, Liesbeth, Paul: Hartelijk Gefeliciteerd met dit jubileum

K A V E

KAVE staat voor Kunst Academie Vorden En omstreken en is een nieuwe organisatie voor hoogwaardig kunstonderwijs.

U kunt bij KAVE kunstgeschiedenis colleges volgen in blokken van 3 maanden, 2 x per maand. Daarna wordt elk blok afgesloten met een excursie.

De colleges worden gegeven in september, oktober, november en in februari, maart, april.

Elke 1ste en 3de woensdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur in de Wildenborchse Kapel, Kapelweg 1, 7251KM Vorden

Uw docent is drs. J. Nijstad, een geliefd spreker op tal van lezingen. Hij zal in afzonderlijke blokken de gehele kunstgeschiedenis behandelen in al haar facetten.

De kosten bedragen € 140,- per 6 colleges en een excursie.

Heeft u interesse, neem dan contact op met één van ons:

Jeske Mutsaerts
Pien Metternich

(06) 27 31 73 87
(0575) 55 52 53

amqmutsaerts@gmail.com
g.metternich@wxs.nl

Even voorstellen: Ellen Otten en Schelto Jonker, Mosselseweg 7

Regelrecht rijd ik het Landleven in. Ellen is erop gekleed, ik niet. De hond moet even aan m'n witte broek zitten en ja dat heb ik nou áltijd met een witte broek... ☺

Ze is dolgelukkig met de plek en al pratend staan we de avond te verdrijven. Ze vertelt graag en aan mij de taak om er iets moois van te maken.

De twee Duitse staanders Nora en Hiske zijn keurig opgevoed en proberen dat telkens uit door tijdens ons gesprek er met onschuldig koppies vandoor te wandelen. Alsof ze het vergeten waren.

Ellen is duidelijk de baas en eigenlijk hoort dat ook zo. Zelf kan ik nooit zo consequent zijn. Daarom heb ik ook een paar katten. Een groot verschil.

Ze verzorgt haar twee Welsh pony's, ontzettend leuke beesten die hun hoofd uit het ruime hok steken. We kijken uit over de hectares en ze wijst me op de diepe uitgegraven poel achterop het land, waar je heerlijk aan het water kunt zitten. Ellen en Schelto proberen de ijsvogel daarnaar toe te lokken door een soort pijp te bouwen in een grote zandheuvel. Aan de andere kant zie je verderop enkele boerderijen liggen.

Ellen is biologe en leert me dat het coulissen waar we naar kijken, eigenlijk een landschap is van hoeven en kampen.

Ik zie dat bevestigd op internet op de site van www.landschapsbeheergelderland.nl waar het volgende geschreven staat over *Gebiedskenmerken*:

'Met name in Oost-Gelderland komen aan het oppervlak langgerekte dekzandruggen voor, waar de westenwind het zand opstuwde. Daar tussenin stroomden beekjes. Hier is het kampenlandschap ontstaan. Het kampenlandschap bestaat niet uit grote akkercomplexen, maar uit individuele akkers. De boerenbedrijven voeren een gemengde bedrijfsvoering, een combinatie van akkerbouw en veeteelt. Ieder kamp bestaat uit akkers op de hoger gelegen dekzandrug, grasland langs de beekjes tussen de ruggen en het boerenerv er tussen in op de flanken van de rug. Omdat de grond vaak arm was, brachten de boeren mest en heideplaggen als bemesting op het land. Honderden jaren bemesting zorgden ervoor dat de akkers steeds hoger werden, met een vrij steile rand. Om de gewassen te beschermen tegen wildvraat en wind, werden ze omgeven met houtwallen en houtsingels. Wegen volgden de hogere delen in het landschap en hadden hierdoor vaak een bochtig verloop.'

We gaan naar binnen, door een lage deur, waar ik een sfeervolle woonkeuken aantref. Een woning in oude stijl bewaard en helemaal herbouwd. Ik praat vooral met Ellen, want Schelto is druk aan de telefoon en laat ons bij de schouw in de woonkamer ons eigen gang gaan.

Ze hebben geluk gehad, toen ze acht jaar geleden in de gelegenheid waren om dit te kunnen kopen. Toen ze eenmaal binnen stonden en ontdekten hoe ruim het was, waren ze verkocht.

In die tijd woonden ze een paar jaar in Wichmond voordat dit voorbij kwam. Schelto had destijds werk gekregen als paardendierenarts in Vorden en ze verhuisden daarvoor van Venlo naar Wichmond. Ze zochten van daaruit een blijvende bestemming, wat al met al vier jaar duurde voordat ze het hier gevonden hadden. Ze waren bekend met de omgeving, haar ouders wonen in Bathmen en er zijn meer vrienden en bekenden die hier in de buurt wonen.

Eenmaal aan de Mosselseweg 7 werd het een heel hectische tijd met veel ballen in de lucht, zowel in werk als privé. Zodoende zijn ze niet met beide handen uitgestrekt het buurtschap ingevlogen, maar komen we nu dan pas echt aan voorstellen toe. Beter laat...

De kinderen Anne en Reinier kwamen hier acht jaar geleden nog even bij in wonen totdat zij op eigen benen stonden. De boerderij is een monument, waarvoor ze in een stukje geschiedenis doken om interessante weetjes boven tafel te krijgen. Zo kwamen ze erachter dat het huis 'Kruusweg' heeft geheten. Ook nu wordt er door oudere burens op die manier naar het huis verwezen. Het lijkt erop dat er destijds een weg dwars over de Mosselseweg langs het huis liep naar het kasteel. Ze zullen dit verder uitzoeken.

De huidige twee onder één kap was toen nog een drie onder één kap woning, arbeiderswoningen, voor mensen werkzaam op kasteel de Wildenborch.

Willem Groot Nuelend, de vader van Wim, Herman en Reinier Groot Nuelend (van nummer 11) is nog geboren in de 3 onder 1 kap woning. Willem zijn vader bouwde nummer 11 ernaast, waar Wim, Herman en Reinier geboren werden en waar Herman nu nog woont.

Ellen geeft lessen in 'Mens en Natuur' in het voortgezet onderwijs op Het Baudartius College in Zutphen voor drie dagen per week en ze vindt het LEUK!

Wát een verademing zeg. Hoe vaker ik tegenwoordig docenten tegenkom, hoe meer ik ze met mededogen bekijk door de vele taken en de asserrrrrtieve ouders. Maar Ellen is dol op haar vak. Ze kan lezen en schrijven met die jongeren omdat, zo zegt ze zelf, ze heel duidelijk is in wat ze wel en niet tolereert. Ze heeft er kijk op om te zien wat voor vermogen er in een kind schuilt, en vindt het een uitdaging dit tot uiting te laten brengen. Dat is de passie die ze kan overbrengen in dit gesprek.

Schelto werkt als paarden dierenarts voor dierenpraktijk de Graafschap in Vorden. Regelmatig heeft hij diensten in een groot deel van de Achterhoek en ver daarbuiten.

Beide komen ze van oorsprong uit een ander deel van Nederland. Ellen uit Zwijndrecht en Schelto uit Den Haag. Ze ontmoetten elkaar tijdens de studietijd in Utrecht. Een paard bracht ze bijeen want zij zocht een paard om op te rijden en hij zocht een ruiter.

Het bleek voor Schelto na zijn studie best moeilijk om specifiek als paardendierenarts in Nederland aan de slag te gaan, de markt hiervoor was nog maar dun bezaaid. Schelto besloot zijn militaire dienstperiode om te zetten in artsenvoerwerk en vertrok naar Engeland waar hij in een soort James Herriot achtige setting terecht kwam: een arts midden op het platteland waar je moet improviseren met wat er is. Ze bleven er zeven jaar en nog kunnen ze het land niet missen. Het is de combinatie van cultuur, natuur, paarden en goede vrienden. Hun dochter Anne werd er geboren en na die zeven jaar kwamen ze door werk terug in Venlo.

Ze beleefden tropenjaren. Schelto werkte vele uren, ze hadden samen jonge kinderen, want de tweede werd geboren en Ellen deed veel verschillende werkzaamheden naast elkaar. Zo rolde ze in een mooi project van te organiseren tentoonstellingen in een natuurbezoekers-centrum op de Grote Heide in Venlo, runde daarna een redelijk groot huiswerk instituut en gaf nog les als scheikundedocent. Ze kon dus veel biologen creativiteit kwijt!

En nu dan hier. Met vloeren die alweer slijten en een eerste opknappbeurt verdienen. Tijd voor een kennismaking in het buurtschap na zo'n lange tijd zou ik zeggen! We zien jullie graag op een van onze buurtfeesten. Weten jullie al van de 2^e Wildenborchse burendag bij Emmy? Houdt het nieuws in de gaten, houd je oren open!

Van harte welkom beide.

Kathy de Vries

Even kennismaken: Saar Veneman en Rob Janssens, Wiersserbroekweg 1

We hadden op een avond afgesproken, want ze werken allebei full time en hebben een heel druk leven.

Rob werkt als raadsgriffier bij de gemeente Doetinchem en Saar als secretaris/directeur van de Regio Achterhoek. Allebei werkzaam in het openbaar bestuur. Daar hebben ze elkaar ook leren kennen; in Doetinchem toen Saar daar werkte als ontwikkelmanager. Saar heeft geschiedenis en communicatiewetenschappen gestudeerd in Groningen en heeft haar MBA gehaald op Nyenrode.

Rob heeft politicologie gestudeerd in Nijmegen. Zijn opdracht bij de gemeente Doetinchem is het versterken van de rol van de gemeenteraad in het besluitvormingsproces. Saar is secretaris van het bestuur van de Regio Achterhoek, dat bestaat uit de samenwerkende gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Ze is directeur van de organisatie van de Regio Achterhoek. Doel van deze

organisatie is de Achterhoek economisch te versterken en aantrekkelijk te maken op meerdere terreinen. Ze wonen al ruim vier jaar aan de Wiersserbroekweg 1. Dankzij Herman Wezinkhof, die vorig jaar vroeg of ze naar het buurtfeest kwamen, kwamen ze er achter dat ze de Wildenborcher niet kregen en dus ook niet op de hoogte waren van alle activiteiten. Maar nu dus wel!

Ze wonen op twee ha grond die ze intensief gebruiken voor de IJslanders die ze hebben en waar ze ook mee fokken. Ze hebben er nu vijf bij huis staan en ieder jaar zijn er wel een paar veulens.

Dat is ook de reden dat ze dit huis hebben gekocht; de mogelijkheden voor de paarden. Saar rijdt al haar hele leven paard; ze is in Zutphen geboren en in Steenderen opgegroeid en daar reed ze al. Later in Groningen heeft ze samen met een vriendin voor IJslanders gekozen en hebben ze zelfs een aantal IJslanders ingevoerd vanuit IJsland. Ze had haar paarden altijd in pension staan en dat was onhandig en niet leuk. Hier hebben ze ze bij huis en kunnen ze samen gaan rijden buiten. Meestal richting 't Medler, daar is het nog redelijk rustig. Maar ook wel het Grote Veld in. Rob rijdt inmiddels ook sinds tweeëneenhalf jaar. Hij had nooit gedacht dat hij zo buiten zou gaan wonen. Hij is een echte stadsjongen, getogen in Arnhem. Ze houden allebei van actieve bezigheden; de Nijmeegse vierdaagse lopen, in Engeland het 'coast to coast pad' lopen, in Zweden op kanovakantie. En wat hen ook bindt is het werken in het openbaar bestuur; ze bespreken veel samen en kunnen elkaar inspireren. En nu dus ook de paarden.

Waarom IJslanders vraag ik? Saar heeft op een gegeven moment helemaal voor deze paarden gekozen, het is een heel aparte wereld met eigen kampioenschappen. Komend weekend gaat ze meedoen aan de Nederlandse kampioenschappen. Dat zijn heel andere kampioenschappen dan met gewone paarden, geen dressuur of springen maar tölten en telgang lopen. Het zijn gangenpaarden, ze hebben twee gangen meer dan andere paarden. Hun karakter spreekt haar ook aan; koel en zelfstandig en onder het zadel lekker vooruit, heel temperamentvol. Het zijn van oudsher paarden die lang moesten lopen en veel moesten dragen. (Overigens, het is Saar gelukt om Nederlands kampioen T3 IJslandse paarden te worden!)

En nu samen hier dus sinds vier jaar; ze vinden het allebei heerlijk en willen niet meer weg. Rob heeft twee volwassen kinderen, die af en toe komen. Zijn dochter heeft net haar eerste boek gepubliceerd, waar hij heel trots op is. Ik krijg het mee. Het is mooi uitgegeven en dat heeft zijn zoon gedaan, die is grafisch ontwerper.

Het was een leuk gesprek en tot slot gaan we natuurlijk naar de paarden kijken. Een shetlander loopt los tussen de boxen en de IJslanders zijn vriendelijk maar niet overdreven, inderdaad. Het zijn heel sierlijke paardjes, wat je niet zou verwachten van paarden die een nogal hard bestaan gewend zijn.

Deuren in de Prinses Julianaschool (vervolg)

In de vorige Wildenborcher vertelde ik over de deuren in de Prinses Julianaschool. Over de Zutphense deur bij hoofdentree, een aantal binnendeuren met een Kranenburgse herkomst. De dichtgemetselde voormalige achterdeur, die van binnenuit alleen nog het toograam laat zien.

Sinds de sluiting van de school (1989) en het verbergen van de voormalige achterdeur aan de binnenzijde, zijn er aan de buitenzijde ook deuren gekomen die er voorheen niet waren. De deur van het derde lokaal aan de zijde van buurman Erik Ebbink, zat er niet, maar omdat we er een veranda geplaatst hebben, is er een nieuw kozijn geplaatst en een nieuwe buitendeur. Voorheen waren dat slechts de klaslokaalramen. De vloer in die ruimte is gelijft tot vensterbankhoogte, vandaar de mogelijkheid voor een nieuwe deur.

Doordat we de vloer omhoog hebben gehaald is er onder het derde lokaal een keldergarage gecreëerd.

In de buitenmuur van de keuken 'zweeft' de deur van het verwarmingshok. Met ventilatierooster. Deze deur is niet veranderd maar door ons bezoek wordt wel eens gevraagd waarom de deur zo hoog geplaatst is. Waarschijnlijk omdat het vloerniveau van de school hoger ligt dan de omgeving. Bij de voordeur plaatste men 2 treden. Hier lieten ze dat achterwege. De vloer is betegeld door Theo en de ruimte voorzien van schappen. Wij gebruiken het als opslag voor de tuinmeubelen en toebehoren.

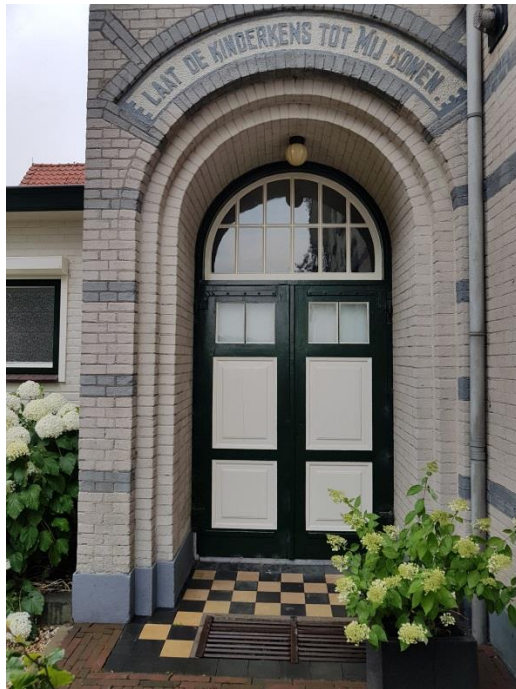
In de zijgang is aan het eind een deur gemaakt die nu uitkomt onder de carport. Deze deur zit op de plek van een voormalige kast. De 2 kleine raampjes middenrechts op de foto (met oude situatie) werden verwijderd. Er is ook een hellingbaan gemaakt

zodat Bart met zijn rolstoel altijd droog in en uit de auto naar binnen kan .

Dichtgemetselde achterdeur binnen...

Zichtbaar buitenzijde Meestershuis

Buitendeur binnen

Buitendeur Pleinzijde

In 30 jaar veel veranderd...

Jenny Nijsink

Afscheid van de Prinses Julianaschool

Daar gaan we dan, het is definitief. We verlaten de school, ons huis. Wat een prachtplek. We weten dat het verstandig is om in een appartement te gaan wonen zonder werkzaamheden en tuin, maar toch voelt het raar en onwerkelijk. We wonen straks 2 hoog. Gelukkig hebben we een mooi breed balkon (10m), waar Bart prima uit de voeten kan met zijn rolstoel. Een binnenplein met bankjes, bomen en beplanting. De Cabinetgracht met bomensingel als uitzicht, de IJssel op 350m afstand en van de IJssel nog 350m tot de Walburgiskerk, hartje Zutphen. Jazeker krijgen we er ook wat voor terug: mobiliteit, voorzieningen bij de hand. Het zal allemaal veel gemakkelijker voor ons zijn, qua wonen...

En nu moeten er in de school heel veel keuzes gemaakt worden; wat moet weg en wat mag mee. Er kan zo ontzettend veel niet mee. Het is nu half juli en er zijn al flinke gaten gevallen in de lokalen en de gang. Soms kunnen we mensen uit de buurt blij maken, maar ook nieuwe studenten die een kamer moeten inrichten of familie. Kringloopbedrijf De Werf in Vorden, zag al diverse keren een aanhanger vol langskomen. Zo komt het afscheid dichterbij. We verhuizen op 29 augustus.

Mijmerend lopen we soms door de tuin, zitten we op het plein, kijken opeens nog bewuster naar alles om ons heen. De jonge spechten zijn net uitgevlogen, dat geldt voor alle jonge vogels nu zo'n beetje. Zo vliegen wij straks ook uit, komt er een laatste keer omkijken door de gang, de ruimtes die ons dierbaar zijn. Klaar voor een volgende levensfase. Wat zijn we dankbaar dat we hier hebben mogen wonen. In dit bijzondere pand, in onze buurt. Dankbaar voor de mensen om ons heen. Voor het Naoberschap, de contacten, het plezier.

'Beter een goede buur...', gaat hier in de Wildenborch zeker op. We hopen dat jullie allen zo lang mogelijk in een heel goede gezondheid hier mogen wonen in de Wildenborch. Carpe Diem.

We laten de school met een heel gerust hart achter in de handen van de nieuwe bewoners. Wat fijn dat het gekocht is door twee erg enthousiaste mensen. We hopen dat ook zij zich snel thuis mogen voelen op deze plek.

Voor een ieder van jullie een hartelijke groet en tot ziens: goodgoan!

Theo Gremmer & Jenny Nijsink en Bart

Nieuw adres per 1 sept 2019
Hoornwerk 134
7201GX Zutphen

E. jennynijsink@hotmail.com
T.(06) 21 40 23 91

Even voorstellen: de nieuwe bewoners van de Prinses Julianaschool

Louky Scheltema en Eduard Duijnstee uit Ouderkerk aan de IJssel komen in de school te wonen. Wees welkom! In een volgende Wildenborcher stellen zij zich uitgebreider aan u voor.

Buiten – gewone planten

De meidoorn

De meidoorn is best makkelijk te identificeren. Ten minste, eenmaal kennis met een meidoorn gemaakt, vergeet je hem niet zo gauw weer. En, nog beter, je kunt hem op meerdere manieren in de keuken toepassen. Potentieel levert de meidoorn dus een goed rendement op minimaal mentale inspanning! Met de herkenning van deze struik of kleine boom heb je erg veel aan zijn naam. De bloesem verschijnt namelijk in mei (soms eerder als het zacht weer is) en zijn takken zijn rijk bezet met kleine doorns. Soms is het simpell! Verder heeft de meidoorn distinctief, diep ingesneden bladeren van circa 3-4cm lang. De kleine vruchten kleuren vanaf september mooi donkerrood. Om en al best sierlijk.

Zijn groeiwijze is dicht, vertakt en kronkelig; takken kunnen onverklaarbare bochten en splitsingen maken. Een gulzige haast om te groeien lijkt hij niet bepaald te hebben, zoals een populier dat wel heeft bijvoorbeeld. Zo'n karakter dat het pad in het leven interessanter is dan het doel vinden. En waarom ook niet, want tijd om volwassen te worden heeft de meidoorn toch wel. Op de goede plek kan hij makkelijk 100 jaar worden. In Engeland groeit er een van liefst 700 jaar oud.

Misschien is het een beetje gek om een karakter aan een plant toe te kennen, maar ik ben zeker niet de eerste. De meidoorn is namelijk door de geschiedenis heen vereerd als een plant met speciale, mystieke eigenschappen. Een beetje ingewikkeld is het wel want in sommige landen en tijden werd hij gevreesd, en in anderen juist toegejuicht. Vooral in Ierland is hij geassocieerd met de donkere 'Otherworld' en als de woonplek van de 'faeries' (kleine groene wezentjes). Wie schade aan een meidoorn bracht kon wachten op ongeluk. Zelfs de bloesem plukken werd afgeraden, zoals dit oud versje herinnert; "Hawthorn bloom and elder-flowers will fill a house with evil powers". (Die oude wijsheid heb ik hier in Nederland ook gehoord, van mijn schoonmoeder toen ik heel vrolijk onze slaapkamer versierde met de witte bloemetjes). Dus dan is het wel heel opvallend dat Engelse meiden een bad in dit spul namen om hun schoonheid te verzekeren. En, wie zich wilt beschermen tegen bliksem kan altijd een meidoorn naast het huis planten. Zelf merkte ik geen rare gebeurtenissen toen ik de bloesem plukte, en aan die gedachte hou ik vast want de meidoorn is hartstikke nuttig.

Ten eerste kan je de jonge blaadjes eten. Kinderen plukten ze vroeger onderweg naar school, heel gewoon was dat toen. Sommigen vinden ze lekker smaken, maar eerlijk gezegd vind ik ze heel neutraal. Maar wel leuk om tijdens een wandeling even tussen je boterham in te stoppen. Of anders in een verse salade, ook de bladknopjes zijn hiervoor geschikt. Interessanter zijn de bessen, rijp in de maand september. Je kunt ze van de struik eten; het pitje eet je dan niet. Van de droge bessen kan je een kopje thee zetten. Voor één kop: schenk gekookt water over twee theelepels bessen. Bedek en laat 20 minuten staan. En waarvoor is deze thee goed? Nou, de bessen (en ook de bladeren en bloesem) kunnen veel voor het hart betekenen. Denk aan het openstellen van het hart, maar ook aan het reguleren ervan – het normaliseren van een te hoge bloeddruk bijvoorbeeld (handig als je tijdens het plukken een paar groene wezentjes tegenkomt ;-)), of het versterken van het hart in perioden van stress, of in ouderdom. Deze oeroude remedies zijn uiteraard maar een steuntje in de rug voor klachten, ze kunnen een bijdrage leveren. Het is gewoon leuk om van je omgeving de vruchten – letterlijk en figuurlijk – te kunnen plukken.

P.S. Vorige keer had ik over de vlier, en hoe er van een tak een erwtschieter gemaakt kan worden. Ik sprak sindsdien met een ietwat oudere Vordenaar die dat precies kon navertellen. Hij vertelde ook hoe hij een pijl van een rietstengel met op het uiteinde een klein stukje uitgeholde vliertak maakte, en de boog van een wilgenteen. Klinkt super mooi, maar zou het tegen een 'Nerf' op kunnen? Misschien leuk om een keer uit te testen.

Jessica Cundall

Recept: Gyrossoep en Wilhelmientjespap

Nadat alles was opgeruimd en schoongemaakt in de Kapel, na afloop van de fietstocht op zondag 5 mei, werd de Kapelcommissie verrast door Herman Wezinkhof met een pan heerlijke eigengemaakte Gyrossoep. Meteen kwam de opmerking: "Wat is dit lekker, deze moet in de Wildenborcher." Dus Herman gevraagd of hij het recept met ons wil delen en dat doet hij graag. Herman voegt nog toe: "Wanneer je deze soep hebt gegeten, dan smaakt daarna een bordje 'Wilhelmientjespap' erg lekker." Het recept daarvan gaf hij er ook bij.

Ingrediënten voor de Gyrossoep (voor 10 koppen):

1,5 kg. varkensschnitzel	2 pakjes uiensoep
2 à 3 teentjes knoflook	1 liter water
Olijfolie	Bosje verse tijm
2 eetlepels gyroskruiden	1 fles chili- of zigeunersaus (500 ml.)
600 ml. Slagroom	175 gr. smeerkaas (Goudkuipje naturel)
4 grote uien	Eventueel wat zout en peper
3 groene / rode paprika's	

Bereiden:

Schnitzel in kleine stukjes snijden. De knoflookteentjes fijnsnijden en samen met het vlees en de gyroskruiden in de olijfolie mengen en drie uur afgedekt laten marinieren in de koelkast.

Het vleesmengsel aanbraden en laten afkoelen. Daarna de slagroom toevoegen en afgedekt een nacht in de koelkast laten rusten.

De uien en paprika's fijnsnijden en in een grote pan aansmoren. Daarna de uiensoepoeder en een liter water toevoegen en 10 minuten laten koken. Dan de tijm, saus, kaas en het vleesmengsel toevoegen en roerend laten koken tot de kaas gesmolten is.

Eventueel nog op smaak brengen met iets zout en peper.

Wilhelmientjespap (De naam zou in de Tweede Wereldoorlog zijn ontstaan.)

Ingrediënten (voor 10 porties):

1,5 liter melk
110 gr. Maïzena
110 gr. suiker
250 ml. slagroom
1 zakje vanillesuiker
1 pot Boerenjongens

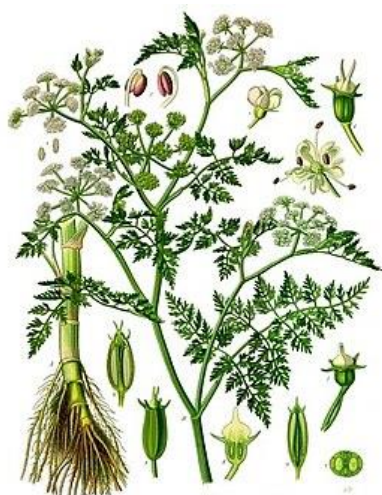
Bereiden:

De melk aan de kook brengen, voeg de Maïzena en de suiker toe. Even doorkoken tot gladde vla ontstaat en dan goed laten afkoelen. Slagroom stijfkloppen met zakje vanillesuiker en samen met de Boerenjongens door de vla lepelen.

Voor minder porties zijn beide recepten natuurlijk eenvoudig aan te passen.

Eet smakelijk,
Herman Wezinkhof

Watergangen op de Wildenborch

Waterorkruid

Gele Waterkers

Wat groeit daar toch allemaal in die anders zo mooi spiegelende watergangen op de Wildenborch. In de lange Karpervijver, in de watergangen die de tuin omsluiten en in de pas uitgebaggerde waterpartijen in het bos. Op sommige plekken lijkt het wel of de waterpartijen helemaal zijn dichtgegroeid. In het tuingastenboek bij de Open Tuinendagen stond zelfs een opmerking dat de waterpartijen hier slecht onderhouden zouden zijn en hoe jammer dat wel was. De schrijver zou eens moeten weten hoeveel aandacht wij juist aan dat water besteden hier.

Wat is er aan de hand? Nadat alle watergangen vorig jaar droog waren gevallen, hebben de in de bodem aanwezige zaden de kans gekregen te ontkiemen. In het voorjaar, toen de natuur ontwaakte, werden deze zaden wakker en gingen aan het groeien. Inmiddels stond er overal weer water, maar daar hebben de planten zich niets van aangetrokken: de Gele Waterkers en het witte Torkruid hebben zich wijd verspreid en geven het anders zo schone water een rommelige uitstraling.

Wat nu? Wij willen graag ons heldere water terug, waarin de bomen zich zo prachtig kunnen spiegelen en waar je het waterleven zo goed in kunt zien. Zo hoort het water op een buitenplaats ook te zijn. Het is één van de schoonheden, die er te beleven vallen. Daarom hebben we er een ecooloog bij gehaald voor advies en die was heel nuchter. De planten zullen vanzelf weer verdwijnen, waarschijnlijk binnen twee jaar. Niet aan rommelen, niet uit de grond trekken, daarmee vererger je de situatie.

Dus? Wachten we maar rustig af hoe de situatie zich ontwikkelt en nu er weer watergangen droog liggen, die vorig jaar niet zijn schoongemaakt, overwegen we een nieuwe schoonmaakactie. Want al die plekken, waar de kraan vorig jaar bagger heeft verwijderd, zien er nu redelijk goed uit. De zaden zijn kennelijk samen met de bagger afgevoerd.

En anders? Anders trommelen we gewoon de ecooloog weer op, die dan wel met een héél goed advies moet komen, want we rusten niet voordat we weer in de vijvers kunnen zwemmen....als we dat zouden willen.

Jennine Staring

Open tuindagen van de Wildenborch op 1 en 2 juni 2019

“Jammer dat er zo weinig mensen zijn geweest maar ik vind het altijd zo'n fijne sfeer en zo gezellig en gemoedelijk door het marktje dat er is. Mijn vriendin uit Amsterdam was helemaal opgetogen over de totaal andere wereld waarin ze was terecht gekomen. En zo beleef ik het ook altijd, een soort geruststelling, dat er ook zulke plekken zijn op deze wereld”.

Dat mailde ik Jennine van der Plassche-Staring na afloop. Haar antwoord was; “We waren best tevreden over het bezoekersaantal: 670. Als het top weer is, d.w.z. droog, een beetje zonnig en niet te warm, krijgen we er meer, maar met die hitte konden we dat niet verwachten. De opbrengst is ook positief, de bezoekers waren super enthousiast, de kabouterwandeling viel in zeer goede aarde en de sfeer was inderdaad gezellig”.

En zo was het, warm, gezellig en enthousiaste bezoeker en de tuinen zoals altijd prachtig. Dat blijkt ook uit wat er in het gastenboek geschreven is; 96 mensen hebben de moeite genomen er iets in te schrijven, waarvan één in een voor iedereen onbegrijpelijke taal! Alle reacties heel enthousiast en vooral bewondering voor het onderhoud, de aanleg, de verscheidenheid aan tuinen, de berceau, de pauwen en zeker ook de kabouterwandeling.

Een paar quotes; “Een mooie, sprookjesachtige tuin en mooie pauwen”. “Overweldigend, voor het eerst hier, maar kom zeker terug”, “Een wonder van schoonheid en rust. Prachtig onderhouden en zeer interessant door de vele exoten. Dank voor de openstelling!” “Bewonderenswaardig zo mooi en verzorgd! Het mooiste landhuis ooit gezien!” En een hele leuke; “Gefeliciteerd met uw paradijs(je)”!

Op het voorplein stonden een aantal kramen met inmiddels bekende gezichten als; Museum Staal, Dhr Elsman met fuchsia's en perkplanten, Houten vogelhuisjes, Aad van de Kamer met vaste planten, de Wildenborch zelf met éénjarige snijbloemen en honing. En ook heerlijk ijs Prego van Sjef van Hoorn, honing van de bijenvereniging uit Lochem, houtdraaier de heer Bosscher, familie Schotman met jams en chutneys, Job van Leeuwen met Natuurfotografie, vuurschalen en haardhout, Het Achterhoek Pakket met streek en biologische producten uit de Achterhoek en de

Kunstvereniging Diepenheim met hosta's. Nog een hele lijst, maar het was niet te veel. Dat willen ze ook niet, het moet gemoedelijk en gezellig blijven.

Ik eindig met een quote die samenvat hoe het was;” Wat een prachtige plek. Ziet er zeer verzorgd uit. Dank voor de gastvrijheid en dat we mogen 'meegenieten'. En voor de fraaie kabouter Philip, hij was de perfecte gids. Staring zou tevreden zijn!”

Lucie Bartel.

Nooit uitverteld over het werk op het kasteel

Beide 80-plussers genoten van de Open tuindagen van kasteel de Wildenborch in juni. In het verleden hadden zij er allebei hun taak. De taak ligt achter hen, de verhalen zijn gebeven. Ada Schouten-Hoftiezer werkte als keukenmeisje (4 jaar, van 1951-1955). Bertus Wiltink werkte als tuinman (bijna 40 jaar, tot 2003)

“Weet je nog van de sneeuwkllokjes, die ik ooit plukte?” begint Ada (toen was haar naam nog Grada).

“Ja, maar ik herinner me meer van de lelietjes der dalen” antwoordt Bertus.

Beiden zijn ze het erover eens dat er nu door de tuinlieden heel hard gewerkt is om alles zo mooi op orde te hebben. Alles ligt er prachtig verzorgd bij.

Vertel eens, hoe was het toen?

“Ik schrijf wel wat op”, belooft Ada:

Aan de bewoners van de Wildenborchse buurt,

Joke Wiltink heeft me gevraagd of ik een verhaaltje wilde vertellen hoe ik op De Wildenborch terecht ben gekomen. Dat is via mijn broer Johan, die werkte bij de familie Jansen op ‘de Schreevoord’. Mevrouw Staring was bij Trui op bezoek en vroeg haar of zij nog iemand kende om bij hun als keukenhulp te werken. Trui zei: “Johan, die hier werkt heeft 7 zussen en misschien wil wel één van hen op het kasteel werken”. Mijn zus en ik gingen op bezoek en werden door Johan Kreunen van de trein gehaald, hij was chauffeur op het kasteel.

Het was somber weer, de sneeuw dooide en Vorden was een klein dorpje bij Aalten vergeleken; de ontwikkeling daar was al veel verder als hier.

Mevrouw vroeg een keukenhulp, die natuurlijk koken moest en schoonmaken. Ik was er nog niet zo zeker van of dit iets voor me was, ver van het dorp en als je op de fiets moest 's avonds leek me dat niet leuk. Na veel nadenken toch maar begonnen en best een fijne tijd gehad; veel geleerd. Janna Wentink was binnenmeisje en Annie Spithoven kwam drie keer per week om schoon te maken.

Toen ik er kwam moest ik nierragoût maken uit het kookboek. Nooit van gehoord, maar mevrouw bedankte mij dat het heerlijk was geweest en ik blij natuurlijk! En ik heb heel wat dineetjes moeten klaarmaken als er gasten waren en dan werd het laat voordat je klaar was; maar je kreeg fooien van de gasten, ook leuk natuurlijk! Ook wij aten mee tussen de gangen door. We aten ook gewoon als meneer en mevrouw alleen waren, ook lekker.

We stonden om 7.30 uur op en gingen eerst ontbijten. Janna zorgde voor de ontbijttafel en ik voor ons ontbijt in de keuken. Na de broodmaaltijd 's middags hadden we een uurtje vrij, van 13.00 tot 14.00 uur. We hadden een gezellig zitkamertje met een nieuwe radio en een warm kacheltje in het vertrek. We konden bij warm weer ook buiten zitten. 's Avonds om 19.30 uur waren we klaar.

Ook werd er een nieuwe Solex gekocht, voor 's avonds of als ik een vrij weekend had in de zomer naar Aalten. Eén liter benzine in de jeneverfles voor de terugreis op maandagmorgen naar Vorden was genoeg.

We hebben veel gelachen samen als personeel, en familieleden van mij mochten op bezoek komen en blijven slapen als mijnheer en mevrouw weg waren, dan was je niet alleen in het kasteel. Janna Wentink woonde in de buurt en sliep thuis als ze vrij was in het weekend. Ik heb goede herinneringen aan de tijd en ben in Vorden blijven wonen. Ik leerde mijn man kennen en ben heel gelukkig met hem getrouwd geweest, maar hij is overleden in 1991. Dit is mijn verhaal over de tijd van 4 jaar wonen en werken op Kasteel de Wildenborch.

Ada

Bertus geeft aan: Ik heb al zo vaak in de Wildenborcher gestaan met verhalen over de tuin. Maar hoe ik op het kasteel aan het werk kwam? Dat ging haast vanzelfsprekend, mijn vader werkte er vroeger ook al en zo lang ik me kan herinneren hoort het kasteel bij mijn leven. Als kind bracht ik melk van onze boerderij naar het kasteel, eerst samen met m'n oudere broers en later nam ik het melkbusje mee, onderweg naar school. We kenden alle plekjes in de tuin. In 1961, toen mijn vader plotseling overleed, was ik degene die de boerderij voortzette. Korte tijd daarna ging ik 2 dagen per week als tuinman op het kasteel werken.

Omstreeks 1976, kwamen de ouders van Jennine er wonen en ging het landgoed over in 'Stichting De Wildenborch'; toen heette mijn functie 'tuinman parkonderhoud'. De fulltime tuinlieden met wie ik in al die jaren heb samengewerkt waren Gerhard Meulenbrugge en vervolgens Joop Bosveld. Er was ook een huisknecht / chauffeur in dienst, Carlo da Lanza en na hem Joop Haverkamp. En natuurlijk waren er de meisjes voor binnen, we hielpen hen ook wel bij de voorjaars schoonmaak en bij het zware werk, zoals gordijnen van de rails halen en weer ophangen, meubels verplaatsen, enz.

Voor het tuinwerk zijn er nu machines en er is veel meer gereedschap. Toen deden we vrijwel alles 'met de hand'. De hark en schop gebruikte ik het meest. Gras maaien vulde een groot deel van mijn werkdagen, verder waren er in elk seizoen bezigheden die dagen tijd kostten. Bladharken, heggen knippen. Met de klimop langs de muren knippen hielp Jan Lindenschot ons elk jaar. In de winter moest het hout opgeruimd worden, een versnipperaar bestond nog niet, dus vuurtje stoken. In de zomer wilden we de tuin op z'n mooist hebben voor de Staringavonden, dan kwam er veel publiek. Vakantie nemen dat kon, vonden we zelf, pas na deze avonden in juli / augustus, dan was het voor het tuinwerk toch even een rustige periode.

Al mijn familieleden en veel vrienden / bekenden hebben wel eens een tuinwandeling met me gemaakt, mijnheer vond dat altijd goed. Werken in de kasteeltuin: ik heb het altijd met plezier gedaan.

Bertus

Uitnodiging Naoberdag

Wanneer: zondag 29 september 2019
Waar: 'de Jaeger', Mosselseweg 14 Vorden
Hoe laat: tussen 11.30 en ± 14.00 uur

Net als vorig jaar is het fijn als iedereen zelf iets te eten of drinken meeneemt zodat we kunnen delen. Graag ook eigen beker/ glas/ bestek meenemen.

Aanmelden vóór zondag 22 september via:

emmybekman@gmail.com

met vermelding van wat je te eten en/of te drinken meeneemt (zodat we een béétje overzicht hebben en contact kunnen opnemen als er teveel van hetzelfde komt).

Tot 29 september!

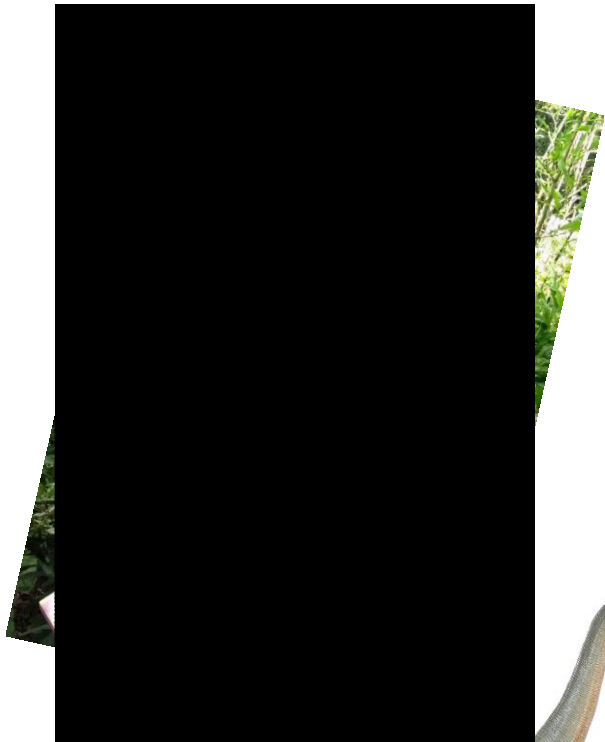
Vriendelijke groeten,

Jojanneke van de Graaf
Henriëtte Otten
Emmy Eggink-Bekman

Postvak In

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Fingerprint Furniture Annette Koehnen (Meubels met een eigen accent, haar 'vingerafdruk')

In de Wildenborcher laten we graag mensen aan het woord die in onze buurt verscholen of niet verscholen hun eigen ding doen. Dan wordt een deur geopend, waarbij een verhaal, een levensgeschiedenis, of een ambacht naar voren komt, waar velen geen weet van hebben.

Verscholen achter de Vordensebinnenweg nummer 5 ligt de werkplaats van Annette Koehnen. De naam van haar bedrijf, op het bord langs de weg, maakt nieuwsgierig en nodigt uit om via internet eens te zoeken welk bedrijf er achter zit. Een afspraak wordt gemaakt en na de slingerende oprit gevolgd te hebben, verwelkomt Annette met haar twee honden, de bezoeker.

Omringd door de geur van hout lopen we de werkplaats binnen en leidt ze me om, een voor normale begrippen, grote tafel. Aan de kopse kant nemen we plaats. Het tafelblad heeft een duidelijke houtstructuur, uit één boom (iep) gemaakt en biedt straks plek aan 18 personen. Ook al zie ik alleen de onderkant, ik vind hem nu al prachtig. Deze tafel blijft in de Wildenborch, ze maakt hem in opdracht voor een stel uit de buurt. Het hout nodigt uit om aangeraakt te worden. Zachtjes wrijf ik over het blad.

Annette Koehnen vertelt dat ze in Duitsland in Dillenburg is geboren en getogen, de Vrije School heeft doorlopen en dat ze houtbewerking leuk vond. Hoewel ze kon doorstromen naar de universiteit, koos ze voor een jaar Nieuw Zeeland. Ze werkte er met kinderen met een beperking. Na terugkomst startte ze een studie biologie in Münster. Dat was niet helemaal wat ze wilde. Ze trok weer over de grens en belandde voor 5 jaar in Ierland waar ze een antroposofische opleiding voor de zorg volgde. Maar na verloop van tijd voelde ze dat ze het allerliefste koos voor 'handwerk'. Een opleiding voor houtbewerking moest het worden. Ze koos voor Amsterdam. Begon op het enige opleidingsinstituut in Nederland, HMC. Na 2 jaar stopte ze gefrustreerd. Ze wilde meer dan de opleiding kon bieden. Ze raakte geïnspireerd door een boekje over 'ambacht' van James Krenov. In Californië, net boven San Fransisco, meldt ze zich aan voor een opleiding volgens de leer van James Krenov. Dit voelde als thuiskomen. Met 20 studenten, 1/3 deel internationaal, op eenzelfde manier ervaren hōe het ambacht van houtbewerking te leren. Iedereen was even gedreven. Na 2 jaar keerde ze verrijkt terug naar Nederland. Het werd Nederland omdat ze hier haar partner had leren kennen. Ze streken jaren neer in Haarlem en Schoorl. Ze werkte met heel veel plezier aan lokale opdrachten, gaf workshops en exposeerde haar werk. Maar ook trok ze het land door. Dit is waar haar hart ligt!

Drie jaar geleden kwam ze in de Achterhoek wonen. In het voormalige koetshuis van de Wientjesvoort. Ze zocht een werkplaats. Via de heer Friso Woudstra, bewoner van het huis de Wientjesvoort, kreeg ze de mogelijkheid om in een deel van een grote schuur haar werkplaats te creëren. Gelegen aan de Vordensebinnenweg.

Hier kan Annette met hart en ziel hout bewerken. Ze werkt graag voor lokale opdrachtgevers. Dat kan gaan om een keuken, een kast, een tafel, stoelen etc. Elk object is uniek doordat Annette haar eigen 'vingerafdruk', haar eigenheid erin legt. Met respect voor de boom en de planken die ze gebruikt. Het is meesterwerk wat ze laat zien in het meubilair, de keukens, de gebruiksvoorwerpen en objecten. Met mooie subtiele details, een lust voor het oog wat betreft de vorm, de verbindingen en de afwerking. Vakmanschap met een hoofdletter. Het bijzonder inheemse hout geeft een extra accent.

Een houthandelaar in de buurt, met geschikt hout heeft ze (nog) niet gevonden. Ze reist ervoor naar Friesland. Haalt er o.a. iep en esdoorn.

Annette vertelt enthousiast over haar opdrachten. Mensen komen bij haar voor een opdracht waarvan ze nog niet helemaal weten hoe dat vorm moet krijgen. Annette legt haar creativiteit erin en daardoor volgt een ontwerp. 80% van haar werk is in opdracht en voor de rest maakt ze vrij werk. Daar wil ze graag mee exposeren. In oktober doet ze voor de tweede keer in Diepenheim mee aan Kunstmoment, een kunst 10daagse. Ze hoopt op nog meer mogelijkheden voor exposeren.

Naast het grotere werk heeft ze als hobby: lepel snijden. Dit is een klein en een bijna intiem gebeuren ten opzichte van het meubel maken. Ze loopt het bos in en haalt direct vers hout. De enige benodigdheden zijn een bijltje en 2 soorten messen. Het is een soort beeldhouwen in het klein, maar vergis je niet: het is niet eenvoudig om te maken. Ze maakt ze van verschillende houtsoorten. Maar gebruikt weinig tot geen eik. Ze heeft liever zacht hout. Lepel snijden doe je aan een lepelezel. (nieuw woord voor mij).

Houtbewerken met meubels is fysiek zwaar werk, daarom geeft ze ook workshops houtbewerken (lepel snijden, schaven maken, krukje maken), omdat ze het belangrijk vindt dat het ambacht ook ervaren en doorgegeven wordt aan nieuwe generaties. Aan kinderen of volwassenen óf aan ouder met kind. (De ouder en het kind helpen elkaar, er is samenwerking en het versterkt de binding tussen ouder en kind.) Ze geeft de lessen 1:1 of in groepen. Zo kan ze doorgeven wat haar inspireert en wat ze geleerd heeft in de Verenigde Staten. Ze geeft les aan mensen die al een basis hebben maar ook aan volwassenen en kinderen zonder enige kennis van houtbewerken. Een lepel maken is laagdrempelig. Iedereen kan in 1 ochtend een lepel maken. Kinderen die veel in hun hoofd zitten (en goed kunnen leren), leren nu om iets met hun handen te maken. Kinderen die moeite hebben met leren, ervaren dat ze zomaar iets moois met hun handen kunnen maken. Een prachtige opsteker.

Bij Annette voel je de bezieling en haar enthousiasme werkt aanstekelijk. Kom langs bij haar en verwonder je over haar prachtige ambacht en producten. Bezoek is altijd van harte welkom. Ze zit aan de Vordensebinnenweg 5, 7241 RM Lochem. De oprit is net voor de bosrand links langs de weide, als je van Lochemse zijde aanrijdt. Er staat een bord met Fingerprint Furniture. Volg het pad.

Wil je ook haar website bezoeken en haar werk bewonderen: www.fingerprintfurniture.com
Annette Koehnen. Telefoon 06-27273415. Email a_koehnen@hotmail.com .

Helaas kan ik als functioneel eenhandige helemaal niet aan de slag bij een van haar workshops, die ik wel heel graag had willen volgen, maar veel belangrijker vind ik dat ze me met haar bevlogenheid en vakmanschap geraakt heeft. Dat is in mijn geval net zoveel waard als zelf de workshop volgen. En al heb ik straks geen mooie eigen lepel van hout uit de Wildenborch, toch komt er een in de keuken te hangen...

Ik koop er een van haar, uit liefde voor haar vak en vakmanschap.

Jenny Nijsink

Alles waar gebeurt!

Dioxine schandaal in Canada

Het goede kraanschip Balder was lekker aan het werk op een groot project voor de kust van Santa Barbara in de buurt van Los Angeles (USA). In het Catalina Channel.

Boven Santa Barbara staan die grote letters 'HOLLYWOOD' hoog in de bergen.

Er werden daar een aantal grote platform gebouwd want er zit daar veel olie en gas onder de bodem. Vlak bij de meest beruchte scheur in de aardkorst de Sint Andreas-breuk.

De klodders ruwe olie komen daar spontaan bovendrijven, te midden van het vele zeeleven: Zeehonden en vooral ook walvissen.

De Balder was daar vanuit Rotterdam heengevaren maar was te groot voor het Panamakanaal. Het moest dus rond Kaap Hoorn. Het beruchte punt op zuidelijk Zuid-Amerika. Een lange reis....

Al werkend voor Santa Barbara kwam er ineens een oud-filmacteur aan de macht in Washington. Ene Ronald Reagan. Dat betekende het einde van ons mooie project. Want al die film- en oud filmsterren die daar met uitzicht op zee onder die grote letters HOLLYWOOD woonden, vonden het uitzicht op het kraanschip Balder en die platformen niet zo leuk.

Er kwam een 'lobby' zoals dat heet op gang met als resultaat einde project en wegwezen. Wel met een goede vergoeding natuurlijk want die Hollanders waren niet voor Jan Gerrit rond Kaap Hoorn gevaren. Nadat we wat decorstukken, ja echt, op de platforms hadden gehangen met palmbomen er op en zo moesten we een plekje zien te vinden om even de 'tegenlobby' af te wachten. Maar waarheen? Uiteindelijk vonden we een van de mooiste plekjes op aarde tussen de eilandjes die in Canada tussen Vancouver en Vancouver-Island liggen. Bij Sourcy Island. Weer een heel eind varen.

Een ankerplaats redelijk eenzaam te midden van prachtige natuur. Eigenlijk alleen te bereiken met een watervliegtuig of een bootje. Via het haventje van John en Wendy, de enige twee bewoners van Sourcy Island.

Op een stille maanverlichte nacht kropen we de 'krikkemikken' bij Vancouver Island en Canada in. 'Krikkemikken' noemen we enge, nauwe vaarwaters.

Een mooie tocht. De kranen op en dus voor de lokalen een hele gewaarwording, vooral omdat het donker was en met al die verlichting.

Na aankomst liepen, in de pers, de benamingen van het kraanschip uiteen van een 'UFO' tot aan 'Het grootste kraanschip ter wereld in gebruik voor het bouwen van olie en gasplatforms'. Met foto's.

En toen begon het. Het merendeel van de omwonenden vonden het prachtig, vooral de lokale supermarkt in Cedar, dat we er waren. Maar er was ook een harde kern die ons weg wilde hebben.

Op een middag zat ik rustig in mijn hut een boekje te lezen toen er ineens, zonder kloppen, een oudere man en een 'kleerkast' binnen kwamen. Ze gingen mij en de Balder gijzelen en eisten geld, zo spraken zij. En nog al dreigend.

De oude man was een echte Hilly-Billie. Tandeloze mond, ongeschoren kop en een breedgerande hoed op.

De jongere was een echte 'kleerkast' en zag er dreigend uit. Ze deden de deur achter zich dicht. Oei wat nu. Ik vroeg wat ze in hemelsnaam kwamen doen. Ze eisten en dreigend een onwijs bedrag aan schadevergoeding voor de milieuschade die wij met de Balder veroorzaakten aan hun leefgebied. Ze claimden dat we Dioxine hadden geloosd. Ik had daar nog nooit van gehoord dat we dat überhaupt aan boord hadden laat staan dat er geloosd was. Na een beetje op ze ingeprepat te hebben bleek dat ze Dioxine hadden gevonden in het water rond het schip. Nu ging er een lichtje branden. Bovenwinds lag aan de kust een papierfabriek die al het hout tot cellulose verwerkte. En om dat papier mooi wit te krijgen moet dat met dioxine behandeld worden. Kijk maar naar de ouderwetse koffiefilters. Mooi hagelwit. Vroeger, toen alles veel beter was, waren ze bruin.

Vanuit die papierfabriek dreef er een spoor van vuil en vuil water precies onze kant op en bleef tegen en rond het schip hangen.

We hebben de twee zo ver gekregen om met ons in een bootje te gaan kijken waar dat zgn. Dioxine vandaan kwam. Ja toen zagen ze het ook. En dropen af.

Later bleek dat vlakbij een oudere dame aan de kust woonde die dat actiegroepje had opgejut. Dus de lokale papierindustrie was de schuldige. Een procedure bij Canada was al opgestart om ons weg te krijgen. Maar dat ging gelukkig niet door. De open dagen op zondag, na kerktijd, zoals ik placht te zeggen, zorgde er voor dat we heel veel goede vrienden daar maakten. Om met Cruyff?? te spreken: 'Elk hemeltje heeft ook een helleltje'. En ook andersom natuurlijk.

Landrot

Aad van de Kamer geeft advies

Onze naaber en kweker Aad van de Kamer stelde ik enkele vragen met betrekking tot de tuin, om ons voor te kunnen bereiden op de herfst en wintermaanden. Aad geeft ons enkele tips over heesters en bomen:

Heesters snoeien

Veel tuinbezitters hebben moeite met snoeien waardoor het maar wordt uitgesteld. En meestal wordt uitstel dan afstel. Een voorbeeld is de brem die er in veel tuinen bijstaat als een bezem op een lange steel waar een heks heel gelukkig mee zou zijn.

Als regel is te stellen dat alle heesters die in het voorjaar en vroeg in de zomer bloeien, dat doen op twee-jarig hout. Als we de brem als voorbeeld nemen dan ziet u dat die bloeit op de zijtakjes in de kop van de hoofdtak. Net onder de uitgebloeide takjes ziet u alweer nieuwe twijgen die uitgroeien tot takken waarop voor volgend jaar weer bloem ontstaat. Dus net onder de uitgebloeide koppen door kunt u de takken doorknippen. Niet veel lager, want op de dikke takken moeten de z.g. slapende knoppen tot groei komen. Daar gaat veel tijd in zitten zodat het te laat in het seizoen wordt om nog bloemknoppen aan te leggen.

Ook bij andere heesters die voor de langste dag bloeien ziet u hetzelfde. Bloei in de kop van de tak en daaronder soms al flinke jonge scheuten die zorgen voor bloei in het volgende jaar. Op iedere tak ontstaan zo meerdere takken waardoor na enige jaren de struik te dicht wordt. Dan is het zaak om een paar takken bij de laagste zijtakken weg te nemen. Dat kan ook in de winter als u er maar voor zorgt dat er genoeg takken overblijven waaraan niets wordt gesnoeid. In de winter snoeien van voorjaarsbloeiers gaat wel ten koste van een deel van de bloei.

De wit bloeiende **Spiraea arguta** en **Spiraea vanhouttei** zijn goede voorbeelden van een voorjaarsbloeier. Dus inkorten en uitdunnen meteen na de bloei en de langste twijgen wat bijknippen.

Spiraea japonica 'Anth. Waterer' met de roze schermen bloeit na de langste dag en heeft tijd genoeg om van onder af tot bloei te komen net als **Buddleja**. Dus snoeien meteen na de winter.

Potentilla (ganzerik) zit wat bloeitijd betreft er net tussen in. Voor het behoud van de plant net als de boerenhortensia, wat bossige takken wegnemen en wat over blijft iets bijpunten.

De **Hydrangea macrophylla** (boerenhortensia) is een voorjaarsbloeier, maar bloeit zo lang door, dat snoeien na de bloei te laat wordt. Dan meteen na de winter die takken weg te nemen die al meerdere jaren hebben gebloeid. Op dat moment zijn de dikke bloemknoppen al te zien. komen ze open, dan zijn ze gevoelig voor vorst en is het raadzaam om in nachten dat vorst verwacht wordt te beschermen met (vlies)doek. **Hydrangea paniculata** (pluimhortensia) bloeit op nieuw te vormen takken. Dus die kunnen in het vroege voorjaar stevig worden ingekort. De **Hydrangea arborescens 'Annabelle'** Wordt ook meteen na de winter gesnoeid. Hoe lager gesnoeid, hoe groter de bloemen worden met als nadeel dat ze met regenachtig weer uit gaan hangen. Terug snoeien op ongeveer 50cm. geeft meer, en wat kleinere bloemen.

Hibiscus bloeit ook op het nieuwe hout maar heeft nog al eens moeite om op dikke takken uit te lopen. Dus rustig aan verjongen. Maar dat geldt voor meer heesters die rigoreus worden aangepakt.

5 tips voor bomen snoeien

1. Snoei nooit een tak te glad bij de stam af, omdat je dan in het zachte spinhout zaagt.

De boom kan de wond hierdoor niet goed afgrendelen. Met andere woorden: Het is zaak dat je de takkraag laat staan. Wat is een takkraag? Dit is de verdikte overgang van de stam naar de tak. Die verdikking tegen de stam heeft onder de bast snel delende cellen die zorgen voor een mooi overgroeien van de wond. Ook is het hout in die ring dichter van structuur waardoor schimmels moeilijk naar binnen komen.

2. Zaag nooit dikke takken in een keer af.

Zaag een dikke tak eerst af op 50cm vanaf de de stam. En dan de stomp zo dicht mogelijk tegen de takkraag afzagen. Zo wordt inscheuren van de bast voorkomen. Wel opletten dat de verdikte ring bij de stam, de takkraag, blijft zitten.

3. Voldoende scherp snoeigereedschap

Zorg dat het snoeigereedschap voldoende scherp is, zodat je een mooie gladde wond krijgt. Ook dit bevordert het overgroeien met het weefsel waar eerder over gesproken is. En het is veiliger werken met scherp gereedschap.

4. Snoei nooit meer dan 20% weg van een boom.

Met het wegnemen van de takken neem je immers ook een groot gedeelte van het blad weg. En het blad is in wezen 'de keuken' van de boom. Onder invloed van licht, zet het blad CO2 om in glucose wat gebruikt wordt om hout (cellulose) te vormen. Dit proces wordt fotosynthese genoemd.

5. De tijd van snoeien

Snoei zachte houtsoorten in het voorjaar. Magnolia, Catalpa en paardenkastanje zijn een paar voorbeelden. Walnoot snoeien in juni.

(Sier) Kersen, Pruimen, Abrikoos, Amandel en Perzik niet snoeien als de "R" in de maand zit! Bij koud en nat weer worden de schimmelsporen actief. Vaatcellen in de stam en takken sterven af en op het blad komt een loodachtige kleur. Vandaar de naam "loodglans". Wonden afdekken en snoeigereedschap ontsmetten.

Acer (esdoorn), **Betula** (berk), **Carpinus** (haagbeuk), druif en kiwi gaan bloeden als ze in de winter na half januari worden gesnoeid. Bent u te laat, dan wachten tot het blad er aan zit.

Oud Nieuws (3)

Melken was vroeger een serieuze zaak, waarvoor men zelfs een diploma kon halen. Hierbij ging het zowel om de techniek als om de hygiëne. De cursussen gingen uit van de zuivel-fabriek en werden gegeven bij een boer, door een zgn. voormelker. Wie het diploma handmelken had gehaald kon daarna nog doorleren voor het diploma voormelker. Bij ons in de buurt werd de cursus gegeven bij *Molendijk*¹ en *Schreevoord*, en voor het examen van 1929 haalde Hermina Klein Brinke² het hoogste aantal punten. In 1941 kwam dhr. Hylkema, rijkszuivelconsulent voor Gelderland in Zutphen (Friezen waren oververtegenwoordigd in de zuivelsector) het examen van voormelkers afnemen op de boerderijen van vader en zoon Willem en Christiaan Jansen, d.w.z. op *Schoolhuis*³ en *Schreevoord*⁴. Overigens was een jaar daarvoor een geval van miltvuur geconstateerd op het bedrijf van de landbouwer J.⁵, maar welke J(ansen?) dit was is mij niet bekend.

Melkcursus bij *Molendijk*

Melkdiploma Jenneken Bannink

Over dierziekten gesproken, in 1951 moesten meer dan 100 kippen van Derk Lindenschot worden vernietigd, nadat er pseudo-vogelpest was gevonden⁶. Kom tegenwoordig nog maar eens om zo'n aantal, laat staan om zulke klare taal.

Wie de twee landbouwers waren van wie in 1928 39 jonge kippen waren doodgebeten door een hond staat niet vermeld, alleen dat de politie "opsporingen" deed naar de eigenaar van de hond⁷. Of ze daar nu ook nog voor zouden komen?

Een eeuw eerder, in 1827, had tuinbaas Reint Westerholt van *Hogevonder* een ezelin met veulen te koop⁸, die misschien wel zijn gekocht door zijn werkgever A.C.W. Staring, want onder de gevarieerde agrarische boedel van het *Bouwhuis* die na diens dood in 1841 werd verkocht bevond zich ook een ezelin, naast 4 paarden en 19 koeien⁹.

Derk Lindenschot, pasgetrouwd en nog geen half jaar woonachtig op zijn nieuwe boerderij, verkocht in 1929 een stamboekmerrie genaamd Newaria (ouders Ewario en Berline), "met veel bloed, extra gang en zeldzaam mak in 't tuig"¹⁰.

Eveneens mak in alle tuig was het paard waarmee Garrit Jan van Ark in 1930 adverteerde. In het tweede oorlogsjaar had deze smid ook een zeer goede dorsmachine van het merk *Holthaus* te koop, waarmee hij misschien niet meer de boer op kon, mocht of wilde¹¹.

¹ *Molendijk*: Galgengoorweg 19. *Schreevoord*: zie O.V. > Wildenborchseweg 23

² Klein Brinke van de Mosselseweg 5 (Barchem), tante van de huidige bewoners

³ *Schoolhuis*: zie O.V. > Schoolhuisweg 4

⁴ *Graafschap-Bode* 14-06-1929 en 16-05-1941

⁵ *Graafschap-Bode* 05-04-1940

⁶ *De Waarheid* 25-09-1951

⁷ *Graafschap-Bode* 17-07-1928

⁸ *Arnhemsche Courant* 02-10-1827. *Hogevonder*: zie O.V. > Wildenborchseweg 34

⁹ *Arnhemsche Courant* 26 Januari 1841. *Bouwhuis*: het rechter, voormalige boerderijgedeelte van het huidige *Koetshuis* (Wildenborchseweg 22)

¹⁰ *Graafschap-Bode* 08-11-1929. Op de *Zonnehoeek*, zie O.V. > Nijlandweg 1

¹¹ *Graafschap-Bode* 25-11-1930 en 01-08-1941. Van Ark de smid: Heden de *Wildenborcherhof* (Wildenborchseweg 19). Het kinderfietsje dat in 1965 door zoon Frederik van Ark te koop werd gezet zal van zijn kinderen Jan of Betty zijn geweest, die toen vermoedelijk al op een brommer reden (*Contact* 01-04-1965).

Dorsen bij Lindenschot

Smederij van Ark

(12)

Persoonlijke ongelukken blijken niet aan onze buurtschap voorbij te zijn gegaan. Meestal viel het mee, zoals bij de landbouwers O.¹³ en M.¹⁴ die in 1937 resp. van de hildeslieten en van een ladder vielen. De eerste was even bewusteloos en de tweede brak zijn pols.

Drie maal was ook in dat jaar scheepsrecht, toen timmerman Willem Lindenschot¹⁵ op de zolder van het *Koetshuis*¹⁶ onder een vallende schoorsteen terecht kwam.

In 1941 stond landbouwer Klein Ikkink¹⁷ met paard en wagen geparkeerd voor het pakhuis van Van T.¹⁸ toen een passerende auto het paard aan het schrikken maakte, waardoor het op hol sloeg. De voerman viel, kwam onder de wielen terecht en liep daarbij een schouder-fractuur op, terwijl het paard pas in de Vordense Enk¹⁹ tot staan kon worden gebracht.

Helaas liep het in de jaren '50 niet goed af met het 12-jarige zoontje van landbouwer K., die in 1953 van de melkwagen van zijn vader viel en onder de wielen terecht kwam²⁰, en vier jaar later evenmin met de 71-jarige S. Smeenk, die een val van de hooizolder fataal werd²¹.

In de rubriek Varia, tot slot, het bericht dat notarisklerk Gerrit Koerselman eind 1919 door de rechtbank was benoemd tot curator in de onbeheerde nalatenschap van landbouwer Theodorus Moolendijk. In verband daarmee deed Koerselman begin 1920 een oproep aan eventuele erfgenamen om zich te melden ten kantore van Notaris Numans²².

Gerda Rossel

(wordt vervolgd)

¹² Met dank aan de families Lindenschot en van Ark

¹³ Vermoedelijk een Oltvoort van *Boschzicht* of *Klein Bleumink*, zie O.V. > Kapelweg 6 of 8

¹⁴ Grootvader Wilhelmus Harmanus of vader Antonius Bernardus Mookink van de huidige bewoner op *Casteel* (Mosselseweg 22)?

¹⁵ Willem Lindenschot op *Noordzicht* (zie O.V. > Ruurloseweg 50), oom van Derk L. en oudoom van de laatste lokale bewoner van de *Zonnehoek*

¹⁶ 06-09-1937. Brief van Adolph Staring aan de architect: "Zaterdag j.l. heeft de schoorsteen van de nieuwste woning, die afgebroken moest worden, het ontijdig begeven. De metselaar had hem die dag eigenlijk af willen breken, maar het schikte hem niet bijzonder goed en Lindenschot zei dat het nog wel even wachten kon. Dat antwoord is hem betaald gezet. Wij hoorden in het huis een gil, en verder niets meer. Naar het bouwwerk gesneld vond ik Lindenschot liggend op den open zolder, waar hij was neergekomen keurig in de lengte op een daar liggende plank, vlak naast een hoop pannen en rondom zijn hoofdversierd met een krans van groote brokken gevallen schoorsteen. De ontsteltenis was groot. Die zal ik u niet beschrijven, alleen mededeelen dat, wonder boven wonder, alles zich beperkte tot een ontwrichten schouder. Ik hoop nu maar, dat dit het werk niet al te veel zal ophouden; voorloopig kunnen zijn knechts wel zonder hem verder, en spoedig zal hij wel geregeld kunnen komen kijken." (Huisarchief De Wildenborch)

¹⁷ Toon Klein Ikkink van *Peppelhuis* (Zie O.V. > Stuwelijk 3) of zijn achterneefje Gerrit Klein Ikkink alias "van de Brinke" (zie O.V. > Almenseweg 4) van *Blokhuis*, vaders van de huidige bewoners

¹⁸ Kruidenier van Tongeren aan de Dorpsstraat, nu de AH supermarkt

¹⁹ *Graafschap-Bode* 19-10-1938

²⁰ *Volkskrant* 08-04-1953

²¹ *Parool* 28-06-1957. Vermoedelijk de vader van Gerard Smeenk Sr. op *Schependom* (Vordenseweg 9, Lochem). Zie G. Rossel. 'Hoe het *Schependom* uit nood ontstond.' In: *De Wildenborcher*, sept. 2016

²² *Nieuwe Amsterdamsche Courant/Algemeen Handelsblad* 03-03-1920. Theodorus Moolendijk was in 1844 geboren op *Mossel* (Mosselseweg 16) en had zich in 1908 met zijn zuster Bartje op *Boschhof* (Wildenborchseweg 18) gevestigd. Vader Everardus M. kwam van *Molendijk* en was via het onlangs afgebrante *Ongerif* (zie O.V. > Wiersserbroekweg 4/6) op *Mossel* terecht gekomen, waar Bartje en Theodorus geboren werden. Bij hun overlijden, resp. in 1918 en 1919 waren hun andere broers en zusters al lang (kinderloos) overleden, met mogelijke uitzondering van zuster Maria Christina Henrix-Moolendijk, die in 1889 met haar gezin naar Borken in Duitsland vertrokken was. Kennelijk had deze zuster het contact met haar familie verloren, de 1e Wereldoorlog was immers net afgelopen, vandaar deze oproep

Wildenborch-Quiz, Het Veen

Het Veen en Het Zwarte Veen zijn de huidige namen; Het Lochemer Veen, Lochemse Veen, Seck staat er op oude kaarten. En dan hebben we het over het gebied te noorden van De Wildenborch. Raar hè, er ligt overal zand. Geen greintje veen te bekennen.

Wat is veen? Beloopbaar, zwaar water of eerder vloeibare grond?

Ik deed vroeger aan wedstrijdathletiek. Ik kwam wel eens in Krommenie (Noord-Holland) waar de sintelbaan op het veen lag. Als je dan buiten de baan op het gras zat en er kwam een groepje lopers voorbij die zich warm draaiden voor de wedstrijd, dan deinde de grond alsof je in een roeibootje zit op de IJssel, terwijl een vrachtboot voorbij vaart.

Veen gedroogd tot turf was tot redelijk recent ook een belangrijke brandstof. Ik kwam bij de haven van Zutphen een man tegen die daar rond 1954 nog zijn vader had geholpen met het lossen van turfschepen uit Drenthe. Bij ons thuis in Utrecht gebruikten we toen al lang steenkool.

De ijstijden zijn nog iets langer geleden. De laatste eindigde 11.700 jaar geleden; de voorlaatste 130.000 jaar. Ze hebben de bodem van onze omgeving gevormd. En eigenlijk zijn we weer terug bij zoals het er na die laatste ijstijd zo ongeveer uitzag. Wat niet wil zeggen dat er in de tussentijd niets gebeurde. Verre van.

Het gebied tussen de Lochemse Berg in het oosten, de heuvelrug in het westen langs de Gageldijk, De Bronsbergen en De Belten in het westen en de Baakse Beek in het zuiden, is eerst gevormd door gletsjerijs, later aangevuld met stuifzand. In het noorden was het het laagst en daar kon het water niet weg. Er ontstond een ondiep meer. Planten die daar groeiden en afstierven kwamen in het water terecht, verteerden daar niet of slecht en vormden zo een langzaam groeiende laagveenlaag. Dat vinden we terug in de huidige naam: "Het Veen". Die veenlaag werd uiteindelijk zo dik dat het gebied ging afwateren naar het zuiden, naar de Baakse Beek (voor zover die er al was). Maar ook zuidelijker waren de omstandigheden lang zeer vochtig, met de groei van veenmos tot gevolg. Veenmos wordt vaak aangeduid als zwart veen. "Het Zwarte Veen" dank daar zijn naam aan. En Mossel is ook al een aanduiding van veenmos.

Alle veen bevat zeer veel water en vanwege die vochtigheid en het veen kreeg het gebied de naam "Het Lochemse Veen" of "Het Seck".

Jan Slagt van De Zonnehoek herkent in sommige hooggelegen akkers voormalige veenwinning zoals hij dat ook in oost Groningen en Drenthe zag. Dat duidt op een planmatige turfwinning, waarbij de bovenste laag bonkaarde voor de winning opzij werd gezet en na afloop terug werd gebracht op en vermengd met het zand. Als resultaat ligt zo'n akker dan hoger dan de omgeving, waar het veen op een andere manier verdween.

Behalve dit weten we ook uit andere bronnen dat de omgeving veenrijk was.

Belegeringen van De Wildenborch werden keer op keer een fiasco door de moerassige omgeving van het kasteel. De belegeraars slaagden er bijvoorbeeld niet in grote aanvalswerktuigen als de blijde (katapult) en later kanonnen dicht genoeg bij het kasteel te brengen, waarmee ze bressen in de muren hadden kunnen slaan. Die wapens waren te zwaar voor het slappe veen.

Veen is een vruchtbare ondergrond. Dus vestigden zich mensen in de omgeving. In eerste instantie op de hoger gronden tegen de Lochemse Berg aan. In het veen waren weidegronden. Het veen kon ook hun huizen verwarmen, mits gedroogd tot turf.

In het boek over de Wientjesvoort van Gerda Rossel et al. heeft Ben Wullink een hoofdstuk geschreven over een geschil in 1647 tussen De Wildenborch en bewoners van Wientjesvoort over het steken van turf in het Kamphuizeveen. De Wildenborch meende het exclusieve recht daartoe te hebben, maar kon dat uiteindelijk niet bewijzen. We kunnen dus concluderen dat er in Kamphuis veen lag, van zodanige kwaliteit dat men er graag turf ging steken. Maar ook, denk ik, dat goede plekken om turf te steken al schaars werden.

Want zou je er ruzie om maken als het overal volop te krijgen is? Het lijkt mij ook dat hier niet-planmatig turf werd gestoken, anders was er een duidelijk winningsgebied geweest met een duidelijke eigenaar.

Maar er was nog steeds veen in 1801. Toen A.C.W. Staring zijn Veengoot wilde gaan graven, wierpen omwonenden tegen dat zo'n waterweg hun schaddegrond (waar turf gestoken werd) te veel zou aantasten.

Die Veengoot kwam er toch, maar was dus wel een veengoot, die dus overduidelijk door het veen liep.

Diezelfde Staring, echter, schrijft in de Gelderse Almanak van 1837: "In haar oorspronkelijke gesteldheid was de streek rondom (De Wildenborch) op vele plaatsen met hoog en laag veen bezet." Hij moet het veen dus hebben zien verdwijnen. Het mechanisme was hem bekend: door ontwatering het veenland bruikbaar maken, doet het veen inklinken en maakt zo'n gebied dan weer natter, waarna meer ontwatering nodig is, enz.

Er zijn ook hoogtemetingen die prachtig laten zien hoe het veen verdween. Er is een meting van A.C.W. Staring in 1801, een meting van zijn zoon Willem in 1846 en we hebben nu satellietmetingen op AHN.nl. Ik heb ze hier onder ingetekend van De Wildenborch tot bij de Kijksteeg. Ik gebruik hier de hedendaagse benamingen.

Van 1801 heb ik geen meetgegevens gevonden tussen De Wildenborch en Het Langen.

Duidelijk is te zien dat het terrein in 1801 al flink afliep naar het noorden. A.C.W. Staring maakte daar gebruik van door met zijn veengoot overtollig water af te voeren naar de Berkel.

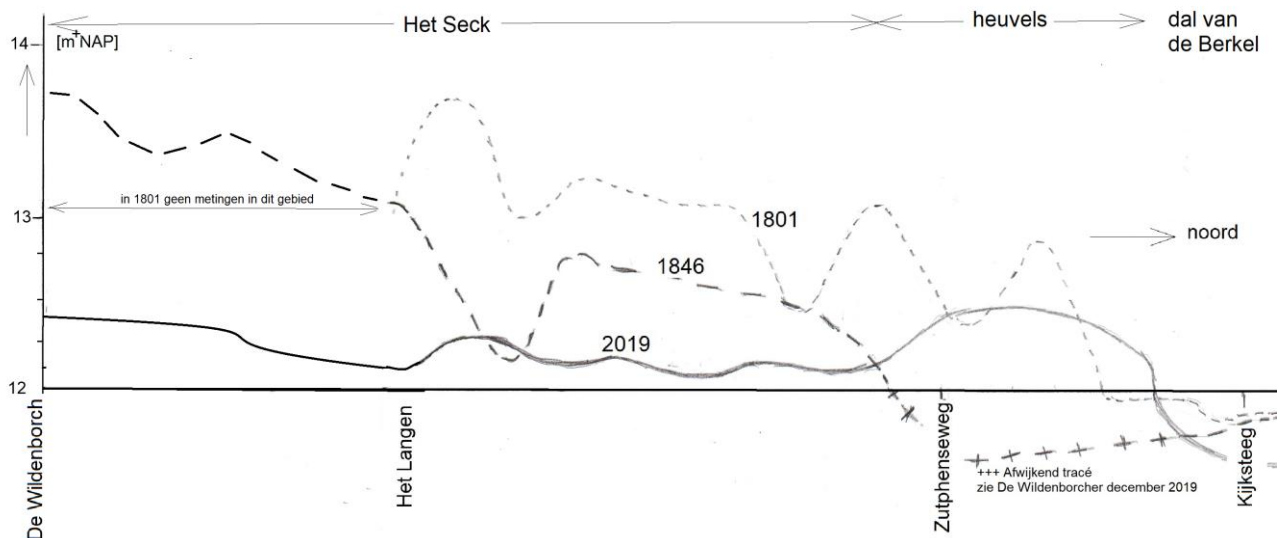
Duidelijk is ook dat er flinke hoogteverschillen zijn in 1801, waar het huidige terrein tot de Zutphenseweg vrijwel vlak is (maximaal 30 cm hoogteverschil). Rond de Zutphenseweg liggen heuvels.

Er lag in 1801 nog wel een meter veen, maar op sommige plekken waren er flinke gaten door inklinking of het steken van turf.

Hoeveel veen er vóór 1801 verdween kan ik niet met zekerheid zeggen, maar twee à drie meter lijkt me geen gekke schatting.

Tussen 1801 en 1846 verdween bijna een halve meter veen en na 1846 verdween de rest.

Daar ging ons veen. Door ontwatering vervluchtigd, uiteengevallen tot CO₂ en water; de rest als turf door verbranding tot as geworden. Welke van de twee de grootste bijdrage leverde, durf ik niet te zeggen.

De hoogtemetingen van 1801 en 1846 heb ik ontleend aan "A.C.W. Staring en de Veengoot" door J.A. Jolles in "Bijdragen en Mededeelingen van Gelre, Vereeniging tot beoefening van Geldersche Geschiedenis, Oudheidkunde en recht. Deel XLIV", 1941

Hoe zit dat nou met die Veengoten? Er is een Wildenborchse -, een Barchemse -, een oude - en een nieuwe Veengoot. Wie maakte ze en wanneer?

Uw antwoorden en opmerkingen graag naar
Rik.Mars@hotmail.com

Kinderpagina

Zoek dezelfde slippers bij elkaar en geef ze dezelfde kleur.

Schoonmaakrooster Kapel

Staat uw naam nog niet op de schoonmaaklijst, maar bent u wel bereid om één, maximaal twee keer per jaar een paar uurtjes mee te helpen onze Kapel schoon te houden, stuur dan een mailtje naar Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl
Bellen mag natuurlijk ook: (0575) 55 65 12 of (06) 25 06 66 70.

2019	
September	Jannie Reintjes – Gerda Bijenhof – Anja Slagt
Oktober	Hanny Ezerman – Christine Meltzer
November	Linsey Mennink – Annie Kruisselbrink
December	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Klein Ikkink

Hans Ezerman belt als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent.
De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Agenda:

Wildenborchse Naoberdag	zondag 29 september locatie: Boerderij 'De Jaeger' Emmy en René Eggink, Mosselseweg 14
Kapelcommissie: Nieuwjaarsvisite,	vrijdag 3 januari 2020 20.00 uur in de Kapel
Kapelcommissie: Winterwandeling,	zondag 5 januari 2020 Starten tussen 11.00 en 13.00 uur bij de Kapel

Verenigingen:

Schietvereniging:	Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur.
Wildenborchse Vrouwenclub:	Laatste donderdag van de maand van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur. van oktober t/m april.
Klootschieten:	3 ^{de} zondag van iedere maand 10.00 uur verzamelen bij de Kapel.